

SUOMEN DIABETESLIITTO RY

TASEKIRJA 2010

Sisällysluettelo

Toimintakertomus

Tilinpäätös

Tase

Tuloslaskelma

Rahoituslaskelma

Liitetiedot

**Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
allekirjoitus**

Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

SUOMEN DIABETESLIITTO RY

TOIMINTAKERTOMUS 2010

Sisällysluettelo

Toiminta-ajatus, tavoitteet ja päämäärät	2
Toimintaympäristö, toiminnan tila ja kehitysnäkymät	2
JÄRJESTÖTOIMINNOT	4
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	4
Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma (DEHKO 2000–2010)	5
Viestintä ja julkaisutoiminta	7
Järjestötoiminta	8
Järjestöhallinto	9
Kansainväliset suhteet	10
KUNTOUTUS, KOULUTUS JA ASIANTUNTIJATOIMINTA	11
Kuntoutus	11
Koulutus	13
Asiantuntijatoiminta	13
TALOUS	18
Henkilöstö	21
HENKILÖLUETTELOT	23

Toiminta-ajatus, tavoitteet ja päämäärät

”Liiton tarkoitus valtakunnallisena keskusjärjestönä on toimia diabeteksen voittamiseksi ja hyvän hoidon takaamiseksi, tukea diabeetikoita ja vaikuttaa yhteiskunnassa diabeetikoiden ja heidän läheistensä elämänlaadun turvaamiseksi. Liitto toimii diabeteksen ehkäisemiseksi ja kansanterveyden edistämiseksi.” (Liiton säännöt 2 §)

Diabeetikon tukijana liitto on paikallisyhdistysten muodostama kansalaisjärjestö, antaa suoraa tukea diabeetikoille ja läheisille diabeteksen kanssa elämisessä sekä edistää diabeetikoiden elämän laatua. Diabetesosaamisen edistäjänä liitto kehittää diabetesta sairastavien kuntoutumista ja sopeutumisvalmennusta, kouluttaa alan ammattilaisia, levittää diabetestietoa ja kehittää omalta osaltaan diabeteksen hoitoa ja hoidonohjausta. Diabetesliitto toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana diabeteksen ja sen lisäsairauksien ehkäisemiseksi sekä hoidon ja kuntoutuksen kehittämiseksi, valvoo diabeetikoiden etuja ja toimii suomalaisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Toimintaympäristö, toiminnan tila ja kehitysnäkymät

Toimintavuoden aikana nähtiin, että liiton pitkäjänteinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen tuottaa myös tulosta. Olemme pystyneet reaalisti vaikuttamaan diabeetikolapsen kouluikäisen hoidon järjestämiseen ja jo 1970-luvulta esillä olleeseen kunnallisen hoitovälinejakelun järjestämiseen. Liitolla ei koskaan aiemmin ole ollut niin välittömiä suhteita eduskuntaan ja sosiaali- ja terveystieteisiin kuin tänä päivänä. Tämä entisestään korostaa liiton yhdessä Aivoliiton ja Sydänliiton kanssa tekemää vaikuttamistyötä eduskuntavaalien 2011 edellä ja tulevaa maan hallitusta muodostettaessa.

Raha-automaattiyhdistys valmisteli uutta avustusstrategiaa koko toimintavuoden ajan, ja Diabetesliitto osallistui valmisteluun useissa vaiheissa. Maaliskuussa 2011 julkistettu avustusstrategia palvelee erinomaisesti Diabetesliiton tekemää työtä. Liitto on aito kansalaisjärjestö, jonka työlle avustusstrategia tarjoaa lukuisia kiinnekohtia.

Diabetesliiton sääntömääräinen liittokokous pidettiin huhtikuussa 2010. Liittokokouksessa liiton johto uudistui merkittävästi. Uusi viisivuotinen tavoiteohjelma jatkaa liiton toiminnan kehittämistä ja luo pohjaa myös liiton rakenteiden ja toimintatapojen uudistamiselle.

Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma, Dehko, päättyi vuodenvaihteessa, joskin viimeiset Dehko-päivät järjestettiin vielä 31.1.-1.2.2011. Ohjelma on jättänyt selvästi jälkensä sekä Diabetesliiton toimintaan että suomalaiseen terveystieteiden palvelujärjestelmään. Kuten ohjelman loppuraportissa sanotaan, ”Dehko vahvisti selvästi Diabetesliiton asemaa ja arvostusta yhteiskunnassa; sama kehitys tapahtui kansainvälisesti. Kaikki tämä antoi uutta vakuuttavuutta myös Diabetesliiton yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle. Dehkon kehityttyä toimivaksi, positiivisen imagon omaavaksi ohjelmaksi, sekä ohjelma että Diabetesliitto osoittautuivat erittäin suosituiksi yhteistyökumppaneiksi.” Dehko on ollut hyvä esimerkki ohjelmallisesta, kansalaisjärjestölähtöisestä kehittämisohjelmasta. Ohjelma on ollut Diabetesliitolle myös oppimisprosessi, ja sen kokemuksia pitää hyödyntää vastaisessa kehittämistyössä.

Aivoliitto, Diabetesliitto ja Sydänliitto ovat sitoutuneet yhteiseen strategiatyöhön jo vuonna 2009 solmitulla aiesopimuksella. Kuluvan talvikauden tärkeä tehtävä on rakentaa uutta valtimoterveyshankekokonaisuutta näiden kolmen järjestön kesken. Erityinen paino tulee laittaa koko järjestön osallisuuteen tulevassa hanketyössä.

Diabetesliiton talous, huolimatta vaativasta ympäristöstä, on vakaalla pohjalla. Toimintavuoden taloudellinen tulos on positiivinen. Erityisen merkillepantavaa ja ilahduttavaa on kuntoutuksen, koulutuksen ja asiantuntijatoiminnan positiivinen tulos. Tämä kuvastaa tarvetta Diabetesliiton tuottamille palveluille, mutta myös sitä, että toiminnassa on onnistuttu: palvelujen markkinointi puree ja henkilökunnan osaamista sekä toiminnan laatua arvostetaan.

Diabeteskeskuskiinteistössä on edelleen ollut peruskorjaustarpeita ja lämpövoimalaitoksen investointi on vielä edessä. Nämä joudutaan suurimmaksi osaksi tekemään ilman Raha-automaattiyhdistyksen investointiavustusta, joten tilinpäätöksen tulee ollakin positiivinen, että nämä investoinnit pysytään kustantamaan.

Diabetesliiton keskeiset toiminnot ja toimintaympäristö 2010-2011

15.3.2011 /JH

JÄRJESTÖTOIMINNOT

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Liitto oli eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuultavana seuraavissa lakiesityksissä: hallituksen esitys laiksi lääkelain muuttamisesta (HE 94/2010) ja hallituksen esitys eduskunnalle terveydenhuoltolaiksi sekä laeiksi kansanterveyslain ja erikoissairaanhoidon lain muuttamiseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamiseksi (HE 90/2010).

Läkelain muuttamista koskevassa lausunnossa todettiin muun muassa, ettei syrjä- ja haja-asutusalueiden lääkehuoltoa saa jättää vain verkkokaupan varaan eikä uudistus saa lisätä potilaiden kustannuksia. Erityistä huolta liitto kantoi insuliinin jakelusta. Insuliini ei kestä esim. jäätymistä kuljetuksen aikana. Siksi kuljetus- ja säilytysolot lääkkeiden etäkaupassa tulee säännellä niin, ettei potilaiden turvallisuus vaarannu väärin kuljetusolojen vuoksi. Diabetesliiton mielestä erityisoloja vaativan kuljetuksen hinta ei saa jäädä potilaan maksettavaksi.

Terveydenhuoltolakiin liitto vaikutti jo valmisteluvaiheessa. Liiton läpimurto oli, että hoitosuunnitelman mukaiset hoitotarvikkeet sisältyvät kunnan järjestämisvelvollisuuteen (HE 90/2010 24 §) ja ovat samanaikaisesti asiakasmaksulakiin tehtyjen kirjausten mukaan maksuttomia. Liiton vaikutuksen tuloksena diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikainen hoito sisältyy kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon toimintaan (HE 90/2010 16 § 5 mom.) Liiton puoltama perus- ja erikoissairaanhoidon raja-aidat madaltava malli valittiin uudistuksen sisällöksi. Tämän sisältöinen perusterveydenhuolto tukee hyvin diabeetikon hoitoketjua kuntoutuksineen.

Eduskunnan diabetestyöryhmä kokoontui kolmesti. Loppuvuodesta diabetestyöryhmä valmisteli vuodelle 2011 diabetesongelmaa koskevaa tietoiskua kansanedustajille ja medialle.

Diabetesliiton myötävaikutuksella valmisteltu opetusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton ”Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta” julkaistiin. Liitto tiedotti mallista omien kanaviensa kautta. Lisäksi mallia koskevia koulutustilaisuuksia järjestettiin eri paikkakunnilla. Liitto esitteli mallia myös opetushenkilöstön Educa-messuilla.

Diabetesliitto tiivisti järjestöjen yhteiskunnallisen vaikuttamisen asiantuntijoiden välistä yhteistyötään. Liitto oli puheenjohtajana järjestöjen yhteisessä sosiaaliturvaopashankkeessa (www.sosiaaliturvaopas.fi). Diabetesliitto osallistui Vammaisfoorumien vaikuttajaverkoston toimintaan.

Vuosi 2010 oli EU:n Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi. Diabetesliitto osallistui teemavuoteen EAPN-Fin verkoston Köyhyys ja terveys -työryhmän välityksellä. Helmikuussa pidettiin teemavuoteen liittyvä luento- ja tiedotustilaisuus diabeetikon sosiaaliturvasta Kampin palvelukeskuksessa.

Liittokokouksen julkilausumassaan ja kirjelmässä lääkkeiden hintalautakunnalle Diabetesliitto vaatii, että tyyppin 2 diabeteksen hoidossa käytettäville uusille lääkkeille, GLP-1-johdoksille, myönnetään sairausvakuutuskorvattavuus.

Eduskuntavaaliohjelman suunnittelu käynnistettiin yhdessä Aivohalvaus- ja dysfasialiiton (nyk. Aivoliitto) ja Sydänliiton kanssa.

Diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma (DEHKO 2000–2010)

Kansallisen diabetesohjelman viimeisen vuoden haasteita olivat kehittämis- ja tutkimushankkeiden loppuun saattaminen, loppuarviointi ja -raportointi sekä loppusuurkatselmuksen järjestäminen.

Diabeteksen hoidon laadun kehittäminen

Diabeteksen kustannukset Suomessa 1998–2007 -tutkimusraportti valmistui täydennettynä diabeteksen tuottavuuskustannustiedoilla. Kustannustiedon välittämisestä kuntasektorin päätöksentekoon valmisteltiin yhteistä suunnitelmaa Kuntaliiton kanssa. Tutkimustulosten jatkohyödyntämisestä vastaa Diabetesliitto.

Diabetesbarometri 2010 julkaistiin alun perin suunnitellun Diabetesbarometri 2009 sijaan. Barometri kokoaa yhteen pääasiassa suomalaisen tutkimukseen ja kehittämistyöhön perustuvaa diabetestietoa ja kehitystrendejä.

Hoitotasapainotutkimuksesta saatiin alustavat tulokset. Tulokset julkaistiin Dehko-päivien yhteydessä 31.1.2011. Tutkimuksesta julkaistaan painettu tiivistelmäesite ja koko raportin käsittävä verkkoversio.

Diabeteksen hyvän hoidon laatukriteerit päivitettiin aikuisten ja lasten diabeteksen hoidon sekä diabeetikoiden jalkojen hoidon osalta. Laatukriteeriaineistot julkaistiin verkkoversioina, ja niiden pohjalta laadittiin käytännön työkaluiksi *laatumittarit* tukemaan hoitoyksiköiden laatutyötä ja *laatuavaimet* tukemaan hyvän hoidon toteutumista yksilötasolla.

Diabetes ja elämänlaatu -Dehko-raportti julkaistiin verkkoversiona, samoin diabetesspesifin elämänlaatumittarin käyttöohjeet. Mittarin laajempaa käyttöönottoa viivästyttäneet lisenssikysymykset ratkesivat osittain, mutta mittarin käytön jalkauttaminen ei vielä edennyt. Asia jää Diabetesliiton asiantuntijapalveluiden hoitoon.

Luotettava ja tavoitteellinen omaseuranta -suositus valmistui. Suositus julkaistaan Diabetesliiton verkkosivuilla. Diabetesliitto päättää suosituksen jalkauttamiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Diabetesosaaminen

Diabetestyön kehittäminen -monimuotokoulutuksen (IDF Diabetes Education Modules) pilotti vietiin onnistuneesti läpi. Pilotin pohjalta valmistui tarkennettu koulutussuunnitelma, ja koulutusta aletaan järjestää osana Diabetesliiton ammatillista koulutustarjontaa syksyllä 2011. Diabetesliiton vastuulle jää koulutusmallin levittäminen sairaanhoitopiireihin.

Diabetesosaamiskartasta laadittiin yksilökäyttöön soveltuva versio, joka on maksutta terveysalan ammattilaisten käytössä verkkosivuilla. Osaamiskartta antaa vinkkejä myös osaamisen kehittämiseen mm. verkkokurssien avulla.

Diabeetikon omahoidon tukeminen

Järjestö omahoidon tukena -selvitys valmistui, ja se julkaistiin Dehko-raporttina verkossa. Raportti kuvaa diabetesyhdistysten ja terveydenhuollon välisen yhteistyön kehittymistä Dehkon aikakaudella. Järjestöosasto työstää jatkossa raportin avaintiedoista esitteen, jota yhdistykset voivat hyödyntää terävöittäessään toimintaansa.

Suuntaviivoja tyyppin 2 diabeetikon hoitoon ja kuntoutukseen -opas valmistui jatkona Diabeetikon hyvän hoidon periaatteet -sarjalle. Oppaat saavat jatkossa uuden ulkoasun, ja niitä välitetään maksullisena Diabetesliiton opasmateriaalina.

Hoidonohjauksen toteuttamisen periaatteet -suositusta yhteistyössä Suomen DESG ry:n kanssa ei julkaistu puutteellisen aineiston vuoksi. Tuotos jää odottamaan täydennystä sekä valmistelua sellaiseen muotoon, että se voidaan julkaista Diabetesliiton verkkosivuilla

Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohjelma

Tyypin 2 diabeteksen ehkäisytöitä jatkettiin välittämällä perusterveydenhuoltoon ja työterveyshuoltoon maksutonta materiaalia (riskitestilomakkeita, mittanauhoja ja ns. napamateriaalia). Materiaalin menekki on ollut suuri. Vuonna 2011 tyypin 2 diabeteksen viestintäkampanja toimittaa materiaalia kentälle. Tulevaisuuden osalta on mietittävä, miten materiaalityöntekijät rahoitetaan.

Valtimoterveyttä kaikille -projektin valtakunnallinen seminaarikiertokierros toteutui keväällä, ja projektin tuloksena julkaistiin *Valtimoterveudeksi!* -käsikirja sosiaali- ja terveysministeriön, Diabetesliiton, Sydänliiton ja Aivohalvaus- ja dysfasialiiton (myöh. Aivoliiton) yhteisjulkaisuna.

Viestintä, tapahtumat ja yhteistyö

Dehko-päivät 31.1.–1.2.2011 oli ohjelman loppusuurkatselmus. Tapahtuma järjestettiin Finlandia-talossa. Osallistujia oli runsaat 600 ja puhujia yli 50. Abstraktihakua tuotti yli 53 hanke-esittelyä diabeteksen ehkäisyn ja hoidon saralta. Tapahtumassa oli myös suuri kaupallinen näyttely sekä kumppaninäyttely. Iltajuhlaan ja Dehko-palkintojen jakoseremoniaan osallistui noin 300 vierasta. Palaute tapahtumasta oli erittäin myönteinen. Kokousjärjestelyistä vastasi Tavicon Oy.

Julkaistu- ja viestintätöitä oli vilkasta. Uusia raportteja, esitteitä ja työkalumateriaalia julkaistiin runsaasti. Dehko-artikkeleita julkaistiin eri lehdissä, mm. Diabetes- ja lääkäri -lehdessä. Vuonna 2009 julkaistun FinDM II -tutkimuksen raportointia jatkettiin artikkeleihin. Dehko-uutisista ilmestyi poikkeuksellisesti vain kaksi numeroa.

Kuntaliitto-yhteistyön merkeissä vuonna 2010 järjestettiin yksi tapaaminen, joka keskittyi kustannustutkimuksen tulosten levittämiseen. *Yritysyhteistyökumppaneille* järjestettiin infotilaisuus kesäkuussa. Valion kanssa toteutettiin ns. maitopurkkikampanja sekä julkaistiin kaksi Dehko-aiheista videoklippä ja Dehko-aiheisia juttuja hyvinvointiportaaleissa.

Ohjelman arviointi ja päättäminen

Kansallisen diabetesohjelman loppuarviointi tehtiin helmi-lokakuussa. Loppuraportointi toteutettiin julkaisemalla yhdessä raportissa Dehkon ohjelmakuvaus, sisäinen arviointi ja ulkoinen arviointi. Loppuraportista laaditaan tiivistelmä, josta tehdään myös käännökset ruotsin ja englannin kielelle.

Diabetesliiton liittohallitus päätti, että Diabetesliitto vastaa jälkihuoltoa vaativien Dehko-hankkeiden viimeistely- ja jalkauttamistoimista. Diabetesliitolle jää myös Dehkon tuottaman materiaalin loppulevitys.

Kansainvälinen yhteistyö

Devoted Meeting -kokouksessa maaliskuussa Abu Dhabissa esiteltiin Dehkon, kansallisen diabetesohjelman, rakentamista ja etenemistä.

6th World Congress on Prevention of Diabetes and its Complications (WCPD 2010) -kongressi järjestettiin huhtikuussa Saksan Dresdenissä. Dehko oli edellisen maailmankongressin vahvana yhteistyökumppanina esillä kongressin näyttelyssä omalla osastollaan. Lisäksi Dehkon edustaja osallistui kongressin yhteydessä järjestettyyn IMAGE-kokoukseen.

EASD:n kongressi oli syyskuussa Tukholmassa. Dehko oli esillä kongressin Association Village -näyttelyssä.

President elect Sir Michael Hirst IDF:stä oli puhujavieraana Dehko-päivillä tammikuussa 2011.

Dehkon lopputulosten välittämisestä kansainvälisille foorumeille tehdään erillinen suunnitelma, jonka toteutuksesta vastaa Diabetesliitto.

Viestintä ja julkaisutoiminta

Viestinnän painopiste toimintavuonna oli liiton verkkopalvelun uusimisessa. Syyskuussa avattiin uudessa julkaisujärjestelmässä ulkoiset internetsivut, henkilöstön Dip-intranet sekä yhdistysaktiivien Työkalupakki-extranet. Myös keskustelupalsta siirrettiin uudelle tekniselle alustalle. Sivuston runsasta tietomäärää selkiytettiin luomalla viisi alisivustoa: Diabetesliitto, Diabetestietoa, Kuntoutus ja koulutus sekä Kohtauspaikka ja D-kauppa. Kohtauspaikka käsittää keskustelupalstan; paikallisia, alueellisia ja valtakunnallisia tapahtumia; Ystäviä etsimässä -osion ja Puheenvuoroja-palstan. Sisältöjen jakaminen yhteisöpalveluihin tehtiin uudistuksessa mahdolliseksi.

Liiton viestintä toteutti myös Diabetestutkimussäätiön omat verkkosivut. Lisäksi liiton työntekijät osallistuivat Sydänliiton kanssa yhteisen pienipäättöpäivässä-sivuston ja PPP-painonhallintaohjaajien verkkosivujen uusimistyöhön sivuston palauduttua TerveSuomi-hankkeesta takaisin liitoille.

Verkkosivujen kävijämäärissä näkyy johdonmukaisesti diabetesta sairastavien määrän kasvu päinvastoin kuin Diabetes-lehden tai muun painetun materiaalin kysynnässä tai jäsenmäärässä. Diabetes-lehden tunnettuutta parannettiin tarjoamalla lehden vuosikerta terveydenhuollon toimipisteiden odotustiloihin. Aineistopuolella jatkettiin hyväksi havaittua Kuukauden tuote -markkinointia. Yhdessä järjestöosaston ja viiden diabetesyhdistyksen kanssa käynnistettiin tehostetun jäsenhankinnan kokeilun suunnittelu. Liitossa aloitti työnsä myös markkinointitiimi.

Toimintasuunnitelmassa olleita aineistontuotantoja siirrettiin tai niiden aikatauluja muutettiin osin asiantuntijaresurssien puutteen vuoksi. Ongelma ei ollut uusi ja liittyy liiton asiantuntijoiden työajan jakautumiseen toisaalta kurssityöhön ja toisaalta järjestötoimintaan.

Maailman diabetespäivän teemana oli kuntoutus, hoidonohjaus ja vertaistuki. Teemapäivänä järjestettiin jälleen kerran monia onnistuneita tapahtumia ympäri maata. Päivän tiimoilta saatiin myös diabetesialalle näkyvyyttä lehdistössä. Noin 30 yhdistyksellä oli onnistuneita teemapäivän tapahtumia apteekkien kanssa yhteistyössä toteutetuista verensokerinmittauksista ohjelmallisiin yleisötilaisuuksiin. Teemapäivän vieton terästäminen esimerkiksi liiton järjestämällä valtakunnallisella tapahtumalla ei toimintavuonna vielä toteutunut. Diabetes-lehden lokakuun numerossa sekä Diabetes ja lääkäri -lehden syyskuun numerossa käsiteltiin sekä Diabetesliiton kuntoutustoimintaa että diabeteskuntoutuksen merkitystä yleensä.

Sydänliiton kanssa yhteisen Sydänmerkki-järjestelmän tunnetuksi tekemiseen osallistuttiin liiton lehtien kautta ja materiaalin välityksellä. Liittokokousväelle järjestettiin tuotenäyttely.

Näyttelyosallistuminen keskitettiin ammattilaistapahtumiin. Liiton osasto oli Sairaanhoidtajapäivillä yhdessä Diabeteshoitajat ry:n kanssa, Kotitalousopettajien koulutuspäivillä, Diabeteshoitajien koulutuspäivillä, AVH-päivillä, Ikääntyneiden ravitsemusfoorumissa ja Valtakunnallisilla

diabeteskoulutuspäivillä. Lisäksi liiton materiaaleja oli jaossa Kunnossa kaiken ikää -ohjelman SuomiMies seikkailee -seminaareissa.

Diabetesliitolle laadittiin kriisiviestintäsuunnitelma. Kampanjaviestinnän suunnittelun pohjaksi teetettiin kaksi taustatutkimusta. Syksyllä mediassa ja sosiaalisessa mediassa kuumana käynyt rasvakeskustelu sai järjestöjen viestijät yhteen pohtimaan omaa ravitsemusviestintäänsä. Myös terveysliikunnan parissa työskentelevät viestijät kokoontuivat KKI:n aloitteesta. Liiton viestintä oli mukana näissä verkostoissa. Oman onnistuneen puheenvuoronsa ravintokeskusteluun toi Diabetesliiton, Sydänliiton ja Itä-Suomen yliopiston asiantuntijoiden yhteistyössä laatima Itämeren ruokakolmio, joka sai hyvän vastaanoton alan ihmisten parissa ja myös paljon mediajulkisuutta.

Uusi viestintäympäristö vaatii Diabetesliitolta panostusta yhteisö sivustoihin ja muuhun vuorovaikutukseen verkossa. Sosiaaliseen mediaan on liitossa perehdytty alustavasti, mutta on aika siirtyä pohdiskeluista laatimaan osallistumisen periaatteita ja käymään aktiivista keskustelua diabetesta sairastavien ja heidän läheistensä kanssa. Lehden lukijakunta painottuu verraten iäkkäisiin diabeetikoihin, joten uuden lukijapolven tavoittaminen ja sen odotuksiin vastaaminen on suuri haaste lähivuosina. Myös lehtien ilmoitushankinta vaatii entistä enemmän työtä. Vuoden lopussa hahmoteltiin viestintästrategian aineksia liiton kolmen vuoden painopistelinjauksen pohjalta.

Tunnuslukuja

- Diabetes-lehden levikki oli 63 015 LT 2010 (61 295).
- Diabetes ja lääkäri -lehden painos oli keskimäärin 19 000 (18 000).
- Inspis-lehden kevään numeron painos oli 11 500 (11 500). Syksyn lehti ilmestyi vain verkossa selailtavana näköislehtenä. Kohderyhmä sai asiasta ilmoituskortin.
- Maksullista diabetesaineistoa välitettiin noin 32 000 kpl (42 000).
- Diabetes-ensitietolehtiä välitettiin noin 12 000 kpl (21 000).
- Tyypin 2 diabeteksen riskiryhmille suunnattua Tunnetko diabeteksen? -lehden menekki oli noin 14 500 kpl (40 000)
- Tyypin 2 diabeteksen riskitestilomaketta välitettiin noin 190 000 (200 000).

Uudet diabetesaineistot

- Monta syytä syödä kuitua -repäisylehtiö
- Itämeren ruokakolmio -julistte, suomeksi ja ruotsiksi
- Itämeren ruokakolmio & Lautasmalli -repäisylehtiö

Uusitut diabetesaineistot

- Diabeetikon sosiaaliturva 2010 -opas, myös ruotsiksi ja verkossa
- Ikäihmisen diabetes
- Oy Haima Ab
- Raskausdiabetes
- Pistä insuliini oikein ja Vinkkejä kenkien valintaan -repäisylehtiöt

Järjestötoiminta

Diabetesyhdistyksiä oli vuoden 2010 lopussa 112, joista paikallisyhdistyksiä oli 107. Ammatillisia jäsenyhdistyksiä oli neljä ja lisäksi valtakunnallinen Nuorten Diabetesyhdistys. Diabetesyhdistysten yhteenlaskettu jäsenmäärä oli 56 614 (edellisvuonna 56 134), ja yhdistysten jäsenmäärä nousi 480 hengellä (+1 441). Lapsidiabeetikkoja jäsenrekisterissä oli 3 224 (3 288). Ammatillisten

jäsenyhdistysten 2 478 (2 490) jäsentä mukaan lukien – mutta ilman lapsijäseniä - liiton kokonaisjäsenmäärä oli 59 092 (58 624). Jäsenistä ruotsinkielisiä oli 2 804 (2 784).

Diabetesliiton jäsenyhdistysten yhteenlaskettu jäsenmäärä ei seuraa mitenkään diabetekseen sairastuneiden määrän kasvua. Lääkekorvaukseen oikeutettujen diabeetikoiden määrä toimintavuoden lopussa oli 228 225, ja kasvua edellisvuoteen oli 15 882.

Valmistautuminen liittokokoukseen leimasi yhdistysten toimintaa ja siten myös järjestöohjausta alkuvuoden aikana. Järjestösuunnittelijoita kutsuttiin yhdistyksiin ja piirikokouksiin esittelemään muutosehdotuksia ja liittokokouksen valmistelut vaativat muutenkin paljon työpanosta.

Alkuvuonna aloitettiin Yhdistyksen Menestystekijät -pilottihanke. Hankkeella oli tarkoitus etsiä uusia tapoja kehittää yhdistysten toimintaa. Hanke lanseerattiin diabetesyhdistyksille järjestöpäivillä ja ensimmäisessä vaiheessa mukaan lähti yhdeksän jäsenyhdistystä. Järjestösuunnittelijat tekivät kolme vierailua kunkin yhdistyksen hallituksen luona projektin puitteissa.

Järjestöpäivät järjestettiin Härmässä 13.–14. helmikuuta. Päivien aiheena olivat liittokokousasiat, diabeteksen kustannukset, yhdistyskyselyn tulokset, diabeteksen kustannukset sekä ajankohtaiset asiat diabeteksen hoidosta. Syksyn alueellisten järjestöpäivien teemoina olivat uudet alueet ja toiminta niillä sekä tutustuminen omaan erva-alueeseen. Tapahtumien yhteydessä järjestettyjen aluetapahtumien teemana oli painonhallinta.

Järjestökoulutuksena järjestettiin uudet toimihenkilöt -koulutus, perhekerho-ohjaajien koulutus, kotisivukoulutusta sekä järjestöpäivät ja alueelliset järjestöpäivät. Lisäksi liitto osallistui kokemuskouluttaja-koulutukseen. OK-opintokeskuksen tukea saatiin liiton järjestämiin koulutuksiin yhteensä 209 tuntia ja jäsenyhdistysten järjestämiin kerhoihin yhteensä 409 tuntia. Alue toiminnassa järjestettiin alueellisten toimintasuunnitelmien mukaisesti omahoidon tukea ja virkistystoimintaa diabeetikoille. Tapahtumia olivat mm. liikuntatapahtumat, diabetestietojen päivituspäivät, lastenleirit, perheviikonloput ja parisuhdekurssit. Alue toimintaa tuettiin Diabetesliiton talousarviosta 5 000 euroa/alue.

Ruotsinkielisen toiminnan tukena oli kaksikielinen järjestösuunnittelija. Ruotsinkielisten yhdistysten yhteistoimintaan osoitetulla 5 000 euron määrärahalta toteutettiin Svenska Träffen ja Falmiljeträffen sekä Svenska Komitten toimintaa.

Järjestöhallinto

Diabetesliiton sääntömääräinen liittokokous pidettiin 24.-25.4. Tampereella Hotelli Rosendahlin tiloissa. Kokoukseen osallistui yhteensä 228 äänivaltaista edustajaa 92 jäsenyhdistyksestä. Kokous hyväksyi liiton tavoiteohjelman vuosiksi 2011-2015, päätti aluejaon muutoksesta sekä valitsi liittohallituksen puheenjohtajiston ja liittovaltuuston seuraavaksi liittokokouskaudeksi. Liittohallituksen esittämää sääntömuutosesitystä kannatti liittokokouksen enemmistö, mutta se ei saanut taakseen sääntöjen muuttamiseksi vaadittavaa kolmen neljäsosan enemmistöä, joten liiton sääntöjä ei muutettu.

Liittovaltuuston kevätkokouksessa 23.4. liittokokouksen yhteydessä käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Syysvaltuusto 20.-21.11. oli liittokokouksessa valitun uuden valtuuston ensimmäinen kokous. Toimintaseminaarin aiheena oli valtuuston perehdyttäminen. Kokouksen asialistalla oli sääntömääräisten asioiden lisäksi Alue toiminnan työjärjestyksen muuttaminen.

Liittohallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa.

Liittovaltuuston ja -hallituksen jäsenluettelot ovat toimintakertomuksen liitteenä. Liittohallituksen asettamien asiantuntijaelinten, ohjausryhmien ja muiden työryhmien kokoonpanot ovat myös toimintakertomuksen liitteenä.

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisessä toiminnassa oli toimintavuonna normaalien tapahtumien vuosi. IDF-Euroopan vuosikokous ja Together We Are Stronger -seminaari pidettiin 27.-28.11.2010 Belgiassa, La Hulpeissa. Kokouksessa IDF-Euroopan hallituksen jäsen Markku Saraheimo esitti pohjoismaiden toimintaraportin.

Pohjoismaisen Diabetesfoorumi pidettiin Islannissa, Reykjavikissa 10.-13.6.2010. Kokouksen teemana oli järjestötoiminnan tulevaisuuden pohdiskelu.

Pohjoismaisten liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous pidettiin perinteisesti Kööpenhaminassa 12.-13.2.2010. Kokouksessa valmisteltiin kesäistä Diabetesfoorumiä ja käytiin läpi liittojen toimintaa.

Pohjoismaisten liittojen toiminnanjohtajat kokoontuivat EASD:n kokouksen 20.-24.9.2010 yhteydessä Tukholmassa. Diabetesliitto osallistui myös EASD:n Association Village -näyttelyyn.

Liitto sai vuodelle 2010 ulkoministeriöltä lähialueyhteistyön määrärahan Karjalan tasavallan diabeetikoiden järjestötoiminnan ja diabeetikoiden hoidon kehittämiseksi. Projektia on tehty yhdessä Joensuun Seudun Diabetesyhdistyksen kanssa. Projektissa toimi osa-aikainen työntekijä Joensuussa.

KUNTOUTUS, KOULUTUS JA ASIANTUNTIJATOIMINTA

Kuntoutus

Vuonna 2010 Diabeteskeskuksen sopeutumisvalmennus- ja kuntoutuskursseille osallistui yhteensä 1 329 henkilöä ja kurssivuorokausia kertyi yhteensä 8 307. Eri kursseille osallistuneiden henkilöiden lukumäärä ja kurssivuorokaudet 2008-2010 on eritelty lopussa. Perhekurssit ja nuorten kurssit toteutuivat hieman alle odotusten, mikä selittää laskun kurssivuorokausissa vuoteen 2009 verrattuna. Aikuisten diabeetikoiden Kelan ostamat kurssit toteutuivat lähes täysimääräisinä. Alle budjetin jäivät työikäisten eläkeläisten kurssit ja aikuisten terveydenhuollon maksusitoumuksella toteutettavat kurssipaikat. Uusia kursseja toteutettiin, mutta osallistujien määrä oli vielä vähäinen.

Kelan rahoittamat kurssit työikäisille

Kela osti tyyppin 2 diabeetikoille suunnattuja kuntoutuskursseja yhtä paljon kuin vuonna 2009. Omaiset osallistuvat odotettua vähemmän kuntoutukseen, vaikka osallistuminen on osoittautunut hyödylliseksi kuntoutujan ja perheen kannalta. Pyrimme tehostamaan omaisten osuuden markkinointia. Tyyppin 1 diabeetikoiden sopeutumisvalmennuskurssit sekä aikaisemman toiminnan mukaiset kurssit näkövammaisille ja munuaissairaille diabetesta sairastaville sekä 16–20-vuotiaille nuorille tuotettiin kuten vuonna 2009 eli 18 kurssia. Kurssien painotus muuttui sitten, että kaksi viisipäiväistä kurssi kohdentui 20–35-vuotiaille, kun vuonna 2009 oli vain yksi tällainen kurssi. Lisänä edelliseen vuoteen tuli ruotsinkielisten tyyppin 1 diabeetikoiden kurssi, joka oli erittäin tarpeellinen. Näin ollen tyyppin 1 diabeetikoille suunnattu kuntoutus lisääntyi verrattuna vuoteen 2009 ja oli enää vain 5 % vähemmän kuin vuonna 2008.

Kelan rahoittaman tyyppin 2 kuntoutuksen määrä pysyi samana kuin vuonna 2009. Kelan kurssien vähentymisen myötä pyrimme järjestämään kursseja hoitopaikkojen maksusitoumuksilla, mutta niiden kysyntä oli vähäistä. Sopeutumisvalmennuksen ja kuntoutuksen saattaminen osaksi diabetesta sairastavan hoitoprosessia tulee olemaan jatkossa edelleen suuri haaste.

Kuntoremonttikurssit

Kela kohdistaa oman tyyppin 2 diabeetikoille suunnatun kuntoutuksensa sellaisille, joilla on paljon vaikeuksia sairauden hoidossa ja työkyky on jo uhattuna. Ennaltaehkäisevästä ja sairauden alkuvaiheesta tapahtuvasta kuntoutuksesta on puute. Sen vuoksi kehitimme diabetesta ja metabolista oireyhtymää sairastaville tarkoitetut kuntoremonttikurssit. Niiden maksajina ovat työnantaja ja kuntoutuja itse. Myös Kela osallistuu kokonaiskustannuksiin myöntämällä kuntoutujille kuntoutusrahan kuntoremonttikurssin ajalta. Näitä kursseja oli vuonna 2010 kaksi ja niille osallistui yhteensä 16 kuntoutujaa. Markkinoinnin myötä kysyntä näyttää lisääntyvän.

Perhekurssit ja nuorten kurssit

Perhekurssille voi osallistua alle 12-vuotiaan diabeetikolapsen lisäksi vanhemmat ja sisarukset. Hoitopaikkojen maksusitoumuksilla toteutettiin kuuden vuorokauden perhekurssseja yhteensä 7 kpl. Kursseille osallistui 109 diabeetikolasta, 203 vanhempaa ja 98 sisarusta. Lisäksi kursseille osallistui 24 alle 4-vuotiasta sisarusta maksuttomana.

Pystyimme sijoittamaan kursseille kaikki maksusitoumuksen saaneet hakijat. Todellinen tarve on vielä suurempi, sillä hakemuksia ei välttämättä lähetetä meille, jos on jo etukäteen tiedossa, että maksusitoumusta ei ole mahdollista saada. Koska pienten diabeetikolasten määrä koko ajan lisääntyy, niin perheiden sopeutumisvalmennuksen turvaaminen jatkossa olisi jatkossa tärkeä tavoite Diabetesliiton toiminnassa, huolimatta kuntien taloudellisesta tilanteesta.

Kelan kustantamalle perhekurssille osallistui 10 perhettä. Myönteistä on, että Kelan osuus perheiden sopeutumisvalmennuksessa tulee jatkossa lisääntymään.

Nuorten kurssit

Diabeetikonuorten hoitopaikkojen maksusitoumuksilla toteutettavat kuuden päivän kurssit on jaettu ikäryhmän mukaan. Vuonna 2010 12–15-vuotiaiden kursseille osallistui 111 diabeetikonuorta. 16–20-vuotiaiden kevään kurssilla on sekä Kelan että terveydenhuollon paikkoja, ja viime vuonna järjestimme syksyllä erillisen maksusitoumuskurssin 16–20-vuotiaille. Näille kursseille osallistui yhteensä 22 nuorta.

Eläkkeellä olevien kurssit

Raha-automaattiyhdistyksen osin rahoittamien ja eläkkeellä oleville diabeetikoille tarkoitettujen kurssien järjestäjänä toimii Diabetesliiton järjestötoiminta. Kurssitoiminta on palvelun tuottaja. Kurssit kohdennetaan eläkeläisille ja heidän läheisilleen. Kurssien nimenä on ollut vuoden 2010 alusta lähtien ”Virkeyttä hoitoon”. Vuonna 2010 näille kursseille osallistui yhteensä 290 kuntoutujaa, joista 35 oli terveydenhuollon maksusitoumuksella ja loput RAY:n tukemana. Kuntoutujien läheisiä kursseille osallistui 58. Kursseille hakemista on yksinkertaistettu, ja markkinointia tullaan edelleen tehostamaan, että osallistujamäärä lisääntyisi.

Erityisryhmien kurssit

Ray on jo usean vuoden ajan tukenut diabeteskursseja erityisryhmille. Tämä toiminta laajenee edelleen. Vuonna 2010 järjestettiin yhteistyössä Kuulonhuoltoliiton kanssa kuurojen diabeetikoiden kurssi, johon osallistui 10 kuntoutujaa. Määrä oli sama kuin vuonna 2009. Uutena toimintana toteutettiin kehitysvammaisten diabeetikoiden kurssi, johon osallistui 7 kuntoutujaa ja 4 läheistä. Diabetesta sairastaville mielenterveyskuntoutujille suunnattiin ensimmäisen kerran oma kurssi, johon osallistui 9 henkilöä. Nämä kurssit ovat erittäin tarpeellisia ja osanottajien määrä tulee lisääntymään, kun tieto kursseista lisääntyy kohderyhmien keskuudessa.

Vastaanotto toiminta

Vain osaan kurssiohjelmista sisältyy lääkärin ja jakojenhoitajan vastaanotto. Kurssilainen voi itse varata ja maksaa vastaanoton ja saa siitä Kelan taksan mukaisen korvauksen. Vuonna 2010 lääkärin maksullisella vastaanotolla kävi 260 henkilöä ja maksullisella jalkojenhoitajan vastaanotolla 213 henkilöä. Vastaanottojen määrä on pysynyt lähes samana verrattuna edelliseen vuoteen. Ammatinharjoittajana toimineen hierojan hoidossa kävi 362 henkilöä.

Asiakaspalaute

Kukaan osallistujista ei pitänyt kurssia huonona tai erittäin huonona. Kurssityypeistä riippuen 0-11 % osallistujista arvioi kurssin kohtalaiseksi, 11-67 % osallistujista antoi kurssin kokonaisarvosanaksi arvosanaksi erinomainen ja 22–78 % arvosanan hyvä.

Koulutus

Kurssit ja koulutuspäivät Diabeteskeskuksessa

Diabeteskeskuksessa järjestettäviin koulutuksiin osallistui vuonna 2010 394 terveydenhuollon ammattihenkilöä ja kurssivuorokausia toteutui yhteensä 1340 kurssivuorokautta. Suosituin kurssi on edelleen Diabeetikon hoidon peruskurssi. Osallistujapalautteiden perusteella saimme peruskurssien (5 kurssia) kokonaisarvosanojen mediaaniksi 4 (asteikolla 1 huono – 5 erinomainen, N 21). Kaikkiaan Diabeteskeskuksessa järjestettiin 19 terveydenhuollon ammattilaisille suunnattua kurssimuotoista koulutusta ja seminaaria vuoden 2010 aikana.

OK-opintotoiminnan keskusliiton ammatilliselle lisäkoulutukselle myönnettävää tukea saimme vuonna 2010 Diabeetikon hoidon peruskurssille, Tyypin 1 diabeetikon hoidon tehostaminen -kurssille, Tyypin 2 diabeetikon haastava hoito -kurssille, Lasten ja nuorten diabeteksen hoito ja hoidonohjaus -kurssille sekä lääkäreiden diabetespäiville. Tuki mahdollisti osallistujahintojen laskemisen. OK toimii koulutuksen järjestäjänä ja Diabetesliitto tuottajana.

Diabetestyön kehittäminen -monimuotokoulutuksen pilotti toteutettiin vuoden 2010 aikana. Pilotin järjestämistä tuki Dehko. Koulutus sai hyvän vastaanoton, ja Diabetesliittoa kannustettiin jatkamaan koulutusta ja tarjoamaan sitä jatkossa myös alueellisesti järjestettäväksi, yhteistyössä paikallisten terveydenhuoltoyksiköiden tai sairaanhoitopiirien kanssa.

Tilaukoulutus ja asiantuntijaluennot

Tilaukoulutuksia ja asiantuntijaluentoja suunniteltiin ja toteutettiin terveydenhuollon, eri yhteisöjen, järjestöjen ja koulutusorganisaatioiden tarpeisiin. Tavoitimme vuoden aikana 5848 osallistujaa. Opetustunteja toteutui yhteensä 388 ja tilaisuuksia oli kaikkiaan 93. Uutena avauksena järjestettiin Erityistuen tarpeessa olevat diabetesta sairastavat lapset ja nuoret –seminaari. Ajankohtaispäivä ravitsemusterapeuteille sai myös erinomaisen vastaanoton.

Novo Nordisk (Liettua) toi keväällä 30 liettualaista perhelääkäriä kaksipäiväiselle koulutusvierailulle Diabeteskeskukseseen. Tämän vierailun yhteydessä käytiin tutustumassa myös Tampereen kaupungin diabetesvastaanotolle ja Tampereen diabetesyhdistykseen.

Asiantuntijatoiminta

Kansainvälisen diabetesliiton IDF:n tukema ohjausmalli Tyypin 2 diabeetikoiden keskustelukartat tuotiin Suomeen vuonna 2008 lääketehdas Eli Lillyn sponsorimana. Vuonna 2010 ilmestyi ja käännettiin suomenkielille kolme uutta keskustelukarttaa työkaluineen. Ne ovat osa maailmanlaajuista Diabetes Keskustelut -ohjelmaa. Kartat on tuottanut Healthy Interaction. Suomen Diabetesliitto tukee ohjelman levittämistä Suomessa myymällä kouluttaja- ja asiantuntijapalvelujaan. Työyhteisöille on myös järjestetty koulutuksia ryhmätoiminnan edistämiseksi.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin koulutusyksikkö, UKK-instituutti ja Diabetesliitto toteuttivat yhteistyöprojektin, jonka tarkoituksena oli selvittää, voiko MBO-Mopo-koulutuksesta (D2D –hanke) saatuja hyviä kokemuksia levittää ja mahdollisesti kehittää laajemmin, ajatellen terveyden edistämistä ja asiakaslähtöistä työskentelyä. Kehittäminen nähtiin mahdolliseksi, ja tarkoituksena on jatkossa käynnistää kehittämisshanke.

Sydänliiton kanssa yhteistyö jatkui PPP-painonhallintaohjaajakoulutuksen merkeissä. PPP-ryhmäohjaajakoulutuksista saamiemme osallistujapalautteiden kokonaisarvosanojen mediaani oli 8 (kouluarvosana-asteikko 4-10, N 21).

Munuais- ja maksaliiton kanssa suunniteltu Diabeettisen nefropatian haastava hoito -koulutus ei toteutunut vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Uusi kurssi on tarkoitus toteuttaa vuoden 2011 aikana.

Lääketehtas Sanofi-Aventis järjesti syksyllä Diabetesriskitesti-kiertueen. Diabetesliitto vastasi hoitajien rekrytoinnista tapahtumiin. Tapahtumat järjestettiin viidessä kauppakeskuksissa, ja tavoitteena oli herättää väestön tietoisuutta tyyppin 2 diabeteksen riskeistä ja mahdollisuuksista vaikuttaa omaan riskiinsä ennaltaehkäisevästi. Hoitajat jakoivat tietoa, ohjasivat ja neuvoivat riskitestiin osallistuvia ja asiasta muuten kiinnostuneita.

Tapahtumat Diabeteskeskuksessa

Perinteiseen pediatriklubiin osallistui tammikuussa 112 henkilöä (edellisvuonna 138) ja diabetestutkijoiden kesäklubiin 49 henkilöä (40).

Neuvontapuhelin

Neuvontapuhelin tuli maksulliseksi vuonna 2010, ja puheluihin vastasi edelleen diabeteshoitaja jokaisena arkipäivänä klo 9-13, noin kahdeksan kuukautta vuodesta. Neuvontapuhelimeen tuli 870 soittoa (edellisvuonna 1 172). Puhelut olivat selkeästi tavoitesuuntautuneempia ja napakampia kuin aikaisemmin.

Muu sisäinen asiantuntijapalvelujen myynti

Kurssitoiminnan henkilöstö osallistui diabeteslehtien ja -aineistojen sekä verkon sisällöntuotantoon, Dehko-hankkeisiin ja tarjosi asiantuntemustaan järjestötoimintaan.

Henkilöstöpalvelujen myynti

Ravitsemusterapeutti työskenteli D2D-jatkohankeen tehtävissä PSHP:ssä noin 3,5 viikon ajan. Lisäksi koulutuspäällikön ja ravitsemusterapeutin asiantuntijatyöpanosta myytiin MBO-Mopo-koulutuksen kehitystyöhön PSHP:lle noin kolme viikkoa.

Yhdistysvierailut

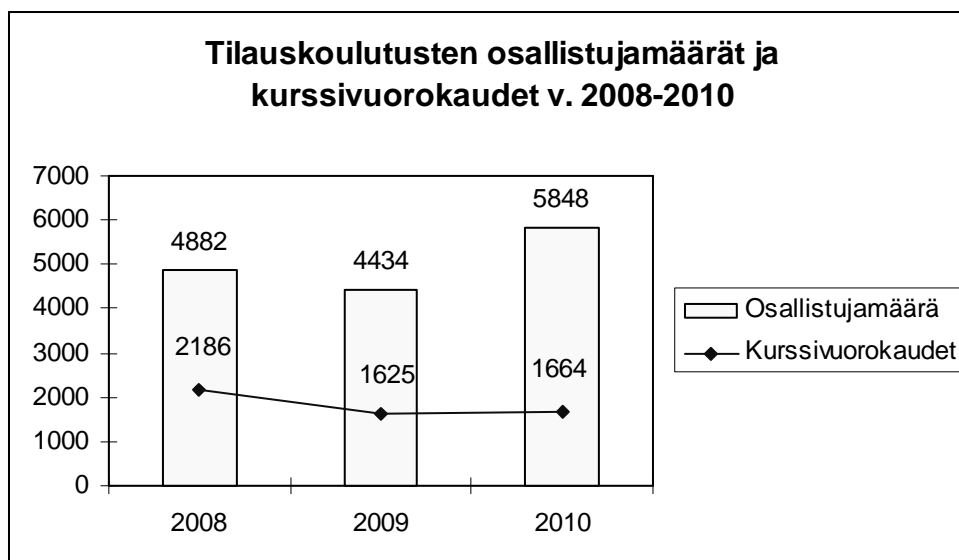
Seitsemän diabetesyhdistystä teki vierailukäynnin Diabeteskeskukseen. Yhdistysvieraita kävi kaikkiaan 213 henkilöä.

Ravitsemispalvelut

Ravitsemispalvelut vastaa kurssilaisten täysihoidon aterioista, välipaloista ja erikoisruokavalioista sekä henkilökuntaruokailusta ja erilaisten kokousten ja vierailuryhmien ruokailuista.

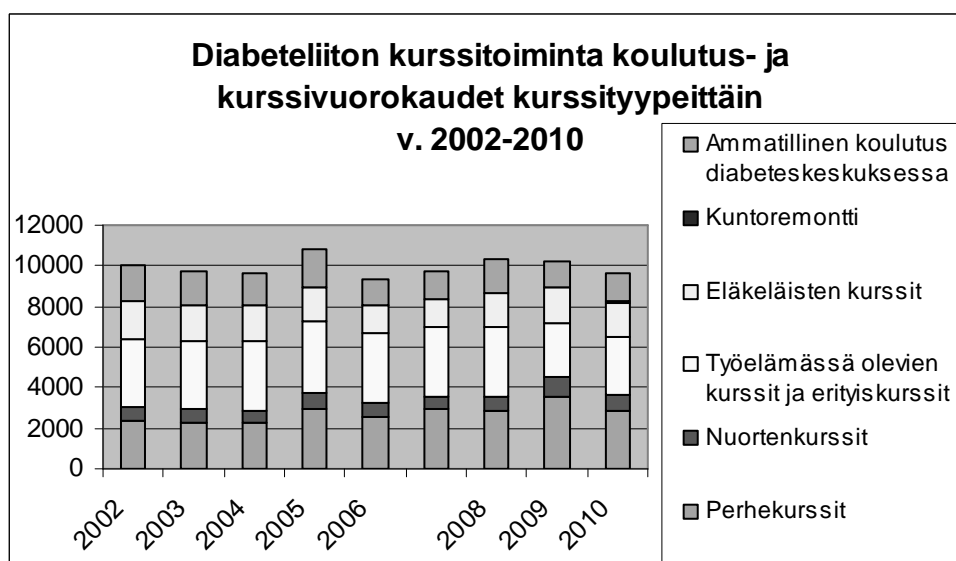
Henkilökuntalounaita oli 7 199 kpl, vieraslounaita 748 kpl ja vieraskahvitarjoiluita 480 kpl. Lisäksi erilaisiin kokouksiin liittyen tarjottiin 241 henkilölle juhlaillallinen.

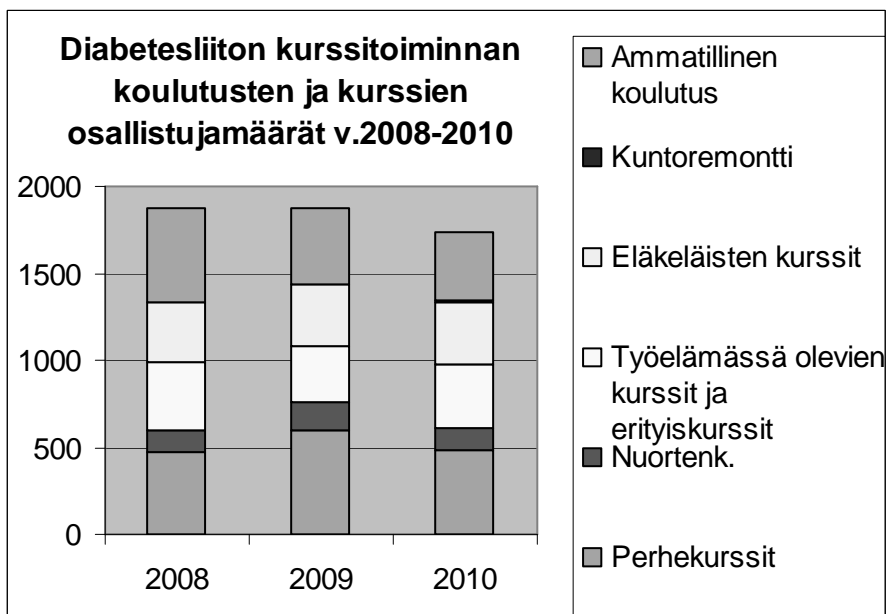
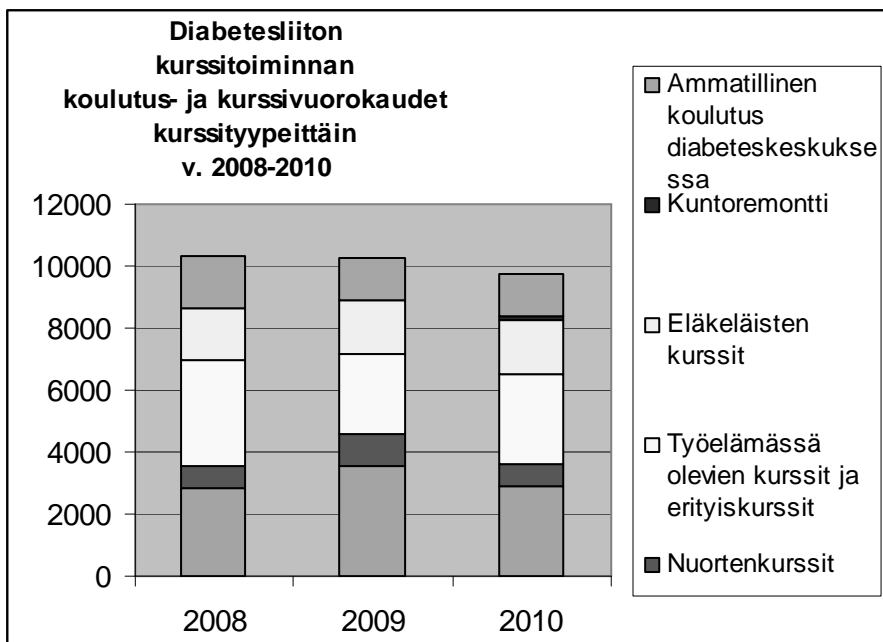
TILASTOYHTEENVETOJA

Tilaukskoulutukset ja asiantuntijaluennot v. 2002-2010

Vuosi	Tilaaajat	Tilaisuudet	Kuulijat	Opetustunnit	Kurssivuorokaudet
2002	39	87	5029	190	
2003	39	58	2928	242	
2004	52	91	3320	823	
2005	52	60	2962	454,5	1829
2006	73	73	2309	510,5	1683
2007	49	82	3095	480,5	2039
2008	53	101	4882	463,5	2186
2009	37	101	4434	343,5	1625
2010	46	93	5848	388	1664

**TOTEUTUNEET DIABETESKURSSIT, OSALLISTUJAMÄÄRÄT JA KURSSIVUOROKAUDET
V. 2008–2010**

KURSSIT	OSALLISTUJAT			KURSSIVUOROKAUDET		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Perhekurssit						
Lapset, TH	110	139	122	654	834	732
Vanhemmat, TH	203	253	223	1201	1518	1338
Sisarukset	123	162	124	736	972	744
Lapset, Kela	10	10		60	60	
Vanhemmat, Kela	20	19		120	114	
Sisarukset, Kela	19	12		114	72	
Nuoret						
Nuoret 12-15 v, TH	106	127	110	620	758	660
Nuoret 16-20 v Kela	14	15	14	83	90	84
Nuoret 16-20 v, TH	8	13	3	48	78	18
14-15 v EPOKS		10			50	
Työelämässä olevien diabeteskurssit						
Tyyppin 1 diabeetikkokuntoutujat, Kela	177	161	190	1172	1103	1351
Tyyppin 1 diabeetikkokuntoutujat, TH	5	5	6	30	25	30
Tyyppin 2 diabeetikkokuntoutujat, Kela	72	71	148	1008	979	1448
Tyyppin 2 kuntoutujien perheenjäsenet, Kela	25	34		49	73	
Tyyppin 2 kuntoutujien perheenjäsenet, TH			6			30
Kuntoremonttikurssi	16			108		
Munuaissairaiden diabeteskurssit						
Kuntoutujat, Kela	11	12	12	149	163	140
Perheenjäsenet, Kela	4	2	6	8	4	72
Dialyysikurssi, MUSILI	7	8		35	40	
Perheenjäsenet, MUSILI	2			10		
Näkövammaisten diabeteskurssi						
Kuntoutujat, Kela	12	11	11	163	149	186
Perheenjäsenet, Kela	7	3	4	14	6	20
Kuurojen ja kuurosokeiden kurssi						
Kuntoutujat, ostopalvelu Kuulohuoltoliitolle	10	11	10	50	55	50
Eläkeläiset						
Työikäiset eläkeläiset yhteensä	97	100	104	485	500	520
Eläkeikäiset ja virikeviikot yhteensä	193	193	190	962	963	950
Perheenjäsenet	58	59	49	287	295	245
Kehitysvammaisten kurssi						
Kuntoutujat, RAY	7			35		
Perheenjäsenet, RAY	4			20		
Mielenterveyspotilaiden kurssi						
Kuntoutujat, RAY	9			47		
Perheenjäsenet, RAY						
Diabeteskurssit yhteensä:	1329	1430	1332	8268	8901	8618

TALOUS

Kestävällä pohjalla oleva talous on Diabetesliiton toiminnan perusedellytys. Taloushallinnon tehtävä on huolehtia liiton talouden suunnittelusta, tehokkaasta hoidosta ja seurannasta. Ajan tasalla oleva ja oikean tilannekuvan antava talousraportointi ohjaa liiton päätöksentekoa.

Diabetesliiton taloudellinen asema parani kuluneen tilikauden aikana. Positiiviseen tulokseen vaikutti merkittävimmin eri kulujen pysyminen kurissa, ja yhtenä merkittävänä eränä oli henkilökunnan vapaaehtoinen lomarahojen vaihto vapaiksi. Ylijäämäinen tulos oli liiton talouden kannalta välttämätön, jotta vuonna 2011 voidaan tehdä taloudellisesti raskas järvilämpöinvestointi.

Liiton toiminnan kokonaistuotot olivat 5,9 miljoonaa euroa. Tämä oli 2,7 prosenttia alle budjetin. Vastaavat kulut olivat 6,9 prosenttia pienemmät kuin talousarviossa. Tulos oli 248 485,63 euroa ylijäämäinen.

Kuntatalouden vaikeudet ovat vaikuttaneet liiton tuottoihin. Lähivuosina ei ole odotettavissa korotusta RAY:n avustuksien, eikä muitakaan tuottoja pystytä kasvattamaan. Tämän vuoksi liiton toiminnassa on edelleen keskityttävä kulujen kurissapitämiseen.

Järjestötoiminnot

Merkittävin ero edelliseen vuoteen verrattuna oli osallistumismaksujen väheneminen. (Vuonna 2009 Dehko-päivien osallistumis- ym. maksut olivat 190 000, ja päivien vastaavat kulut myös poistuivat). Toinen ero oli liittokokouksen järjestäminen vuonna 2010, ja sen kulut olivat 59 000 euroa. Järjestötoimintojen tulos oli 211 924,10 euroa ylijäämäinen.

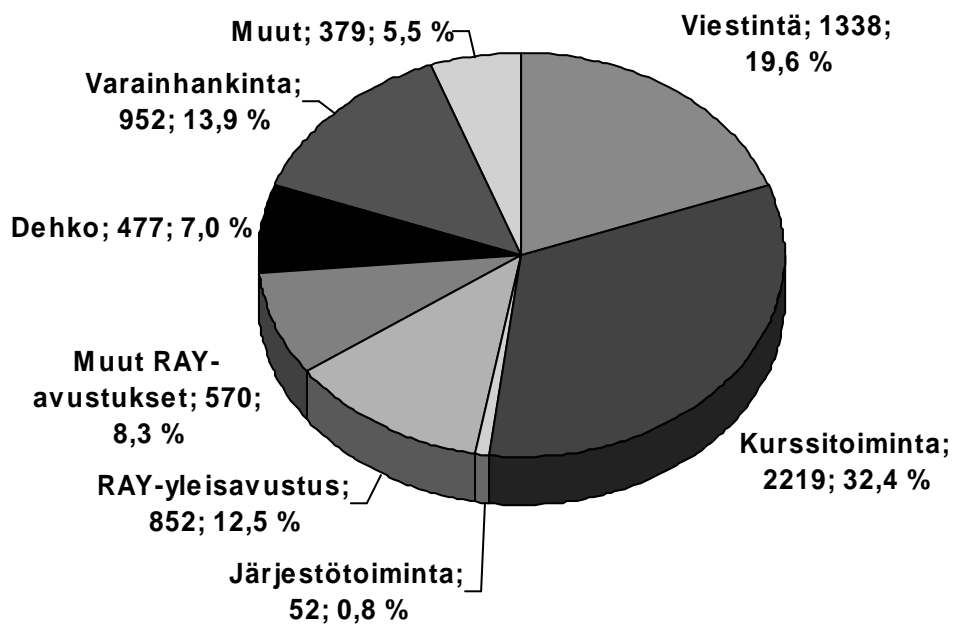
RAY myönsi liitolle yleisavustusta 852 000 euroa, kohdennettuja A-avustuksia yhteensä 586 000 euroa, josta siirtyi 45 000 euroa vuodelle 2011. Vuoden 2009 RAY:n avusta käytettiin 29 000 euroa. Liitto sai toiminta-avustusta sosiaali- ja terveysministeriöltä 87 000 euroa Valtimoterveyttä kaikille -projektiin ja ulkoministeriöltä 56 000 euroa lähialueyhteistyöhön.

Varainhankinnan tulos oli 739 000 euroa, joka oli 33 000 euroa suurempi kuin budjetti. Jäsenmaksutuotot olivat 359 000 euroa, joka oli 0,8 prosenttia suurempi kuin vuonna 2009. Joulumerkin nettotuotto oli 170 000 euroa, joka oli 6,3 prosenttia suurempi kuin edellisenä vuonna. Arpajaisien nettotuotto oli 149 000 euroa, joka oli peräti 77 prosenttia suurempi kuin vuoden 2008 arpajaisissa.

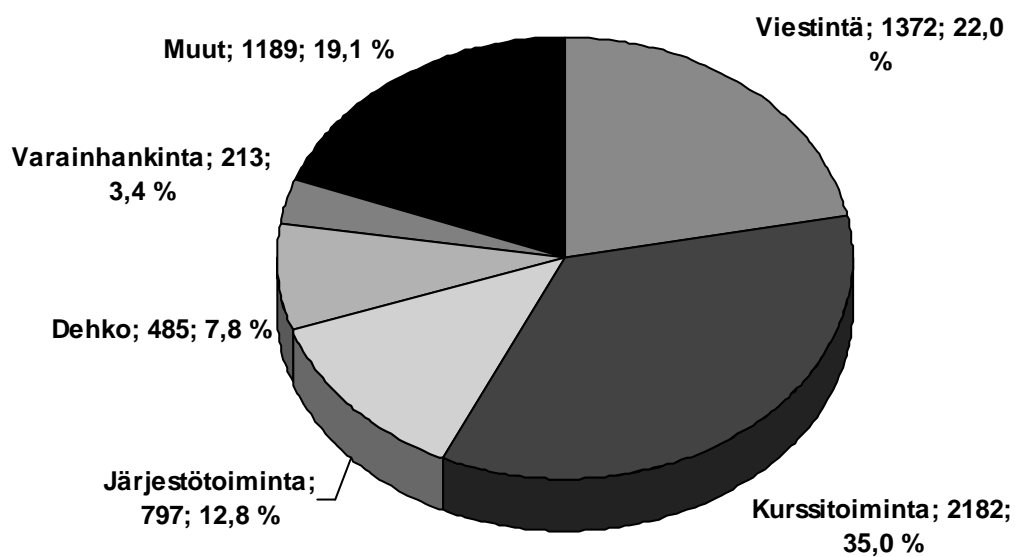
Kuntoutus, koulutus ja asiantuntijatoiminta

Toimintoryhmän tuotot jäivät 38 000 euroa budjettia pienemmiksi. Kuntoutus-, koulutus- ja asiantuntijatoiminnan kulut olivat 80 000 euroa pienemmät kuin budjetissa. Merkittävimpana yksittäisenä kulueränä henkilöstökulut olivat 68 000 budjettia pienemmät. Kuntoutus-, koulutus- ja asiantuntijatoiminnan tulos oli 36 561,43 euroa ylijäämäinen.

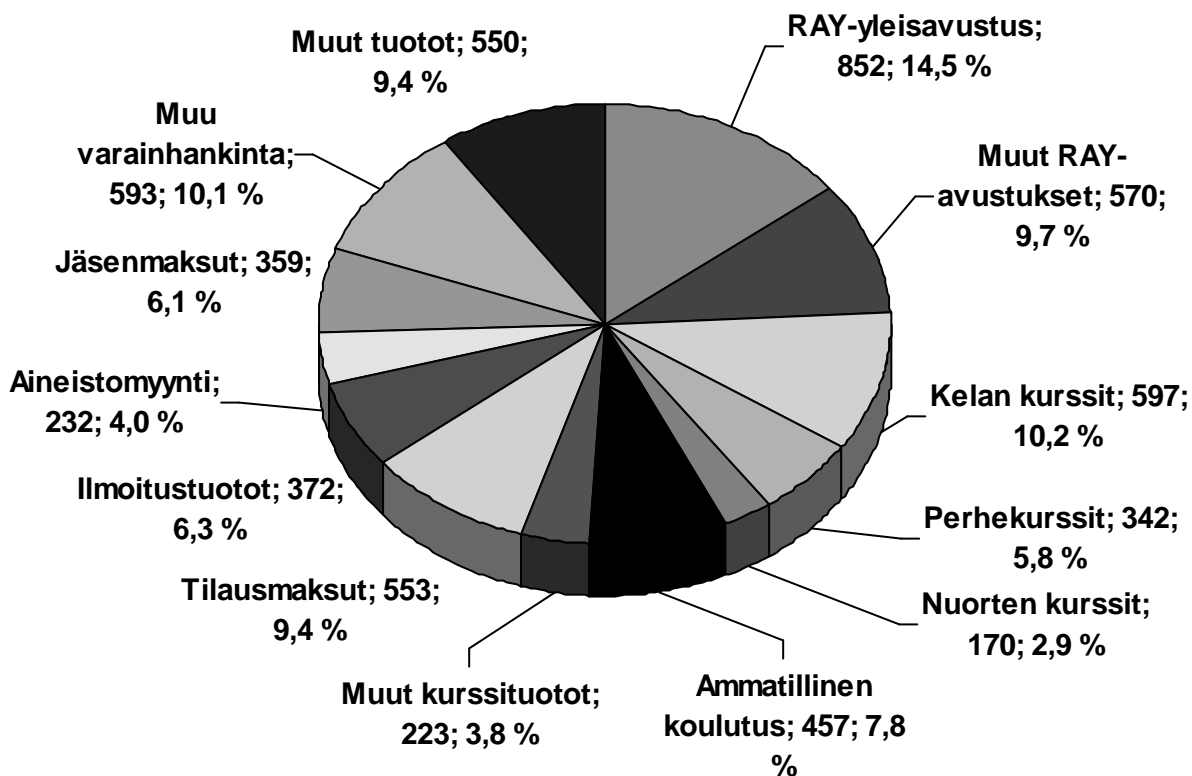
Diabetesliiton tuotot toiminnoittain vuonna 2010 (tuhansina euroina)

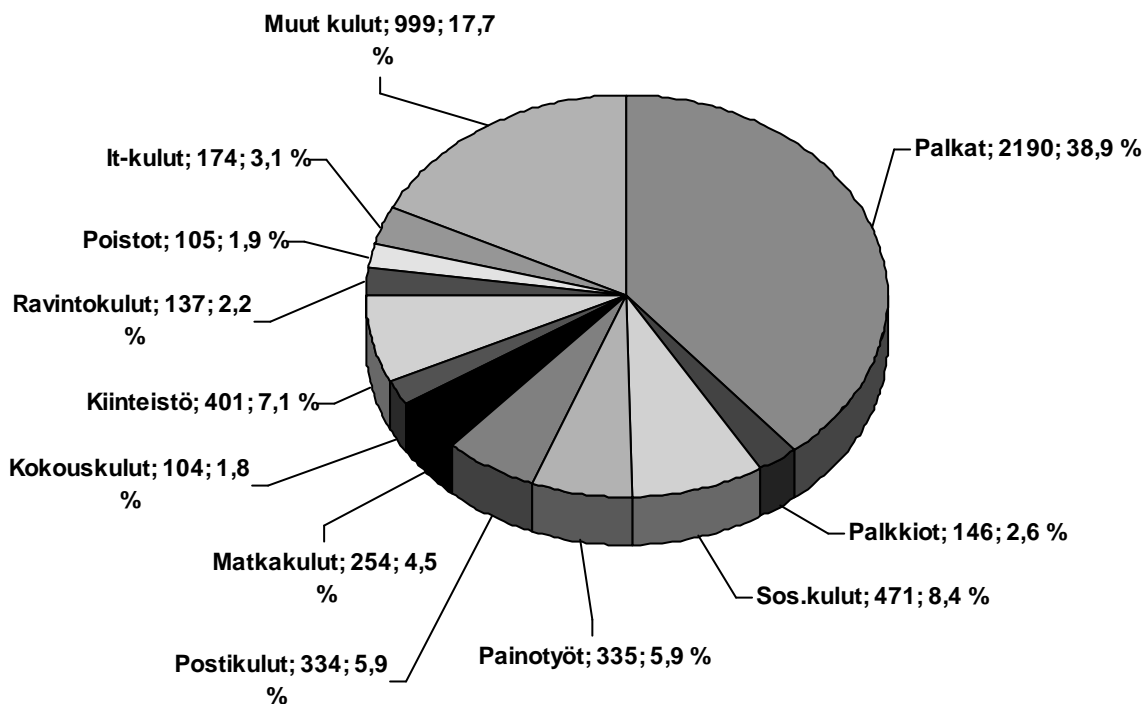
Diabetesliiton kulut toiminnoittain vuonna 2010 (tuhansina euroina)

Diabetesliiton tuotot 2010, yhteensä 5,87 M€ (tuhansina euroina)

Diabetesliiton kulut 2010, yhteensä 5,64 M€ (tuhansina euroina)

Markkinointi

Liiton markkinointitiimi perustettiin keväällä 2010. Tiimin tehtävänä on koordinoida, tukea ja tuottaa liiton ja eri osastojen palveluiden markkinointia, asettaa vuotuiset markkinoinnin painopistealueet, tuoda markkinointiin eri osastojen näkemykset ja tarpeet sekä laatia markkinointisuunnitelma.

Vuosien 2010- 2011 markkinoinnin painopisteeksi asetettiin jäsenhankinta. Jäsenhankinnan pilottikampanjan suunnittelu aloitettiin keväällä. Suunnittelussa olivat mukana myös kolmen diabetesyhdistyksen edustajat. Jäsenhankinnan pilottikampanja toteutetaan viiden yhdistyksen (Pääkaupunkiseudun Diabetesyhdistys, Seinäjoen Diabetesyhdistys, Ylöjärven Diabetesyhdistys, Loimaan Diabetesyhdistys ja Sisä-Savon Diabetesyhdistys) helmi-elokuussa 2011.

Henkilöstö

Diabetesliiton tärkein voimavara ovat ihmiset itse, sekä luottamushenkilöt että liiton henkilökunta. Liiton henkilöstöpolitiikan tarkoituksena on ohjata toimintaa niin, että liitto toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla tehtäviään. Tavoitteena on työhönsä sitoutunut ja motivoitunut, tyytyväinen sekä kriittinen henkilökunta.

Diabetesliiton toiminta on jaettu selkeisiin vastuualueisiin, joilla kullakin on vastuuhenkilönsä. Vastuuhenkilöistä muodostuva johtoryhmä kokoontuu viikoittain. Toiminnan johtamisessa pyritään tehtävien pitkälle vietyyn delegointiin ja työntekijöiden itsenäiseen vastuuseen tuloksesta.

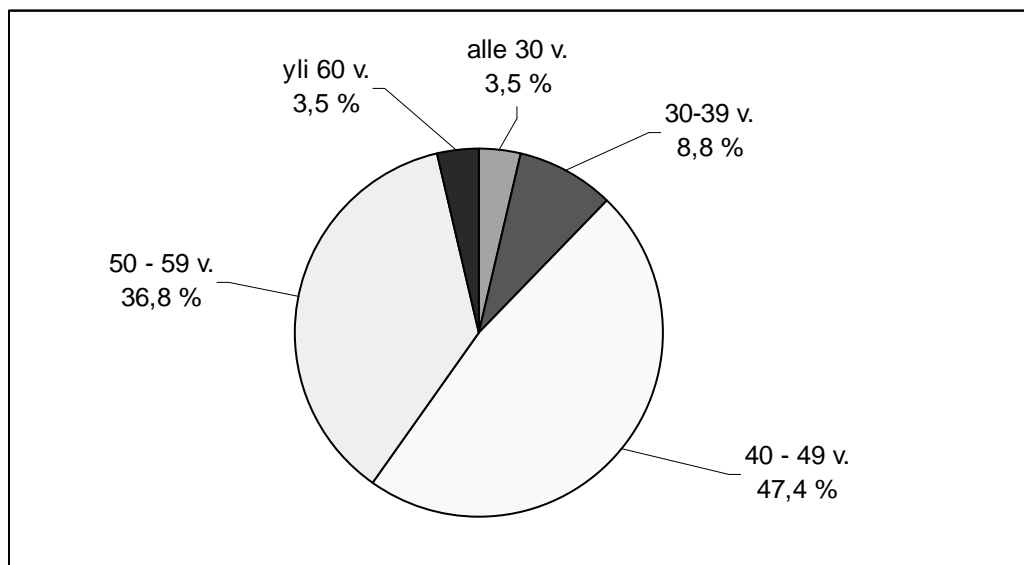
Johtoryhmä

toimitusjohtaja – yleisjohto ja kansainväliset asiat
 ylilääkäri – kuntoutus, koulutus ja asiantuntijapalvelut
 koulutuspäällikkö – ammatillinen täydennyskoulutus
 viestintäpäällikkö – viestintä- ja julkaisutoiminta
 järjestöjohtaja – järjestötoiminta
 talouspäällikkö – taloushallinto ja henkilöstöasiat
 yhteyspäällikkö – varainhankinta, markkinointi ja Diabetestutkimussäätiön asiamies
 Dehkon pääsihteeri – Diabeteksen ehkäisy ja hoidon kehittämisohjelma

Tunnusluvut

Toimintavuonna tehtiin 60 (edellisvuonna 61) henkilötyövuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48,2 (47,4) vuotta ja keskimääräinen palveluksessa oloaika 15,5 (15,4). Sijaisia ja määräaikaaisia oli keskimäärin 9 (6). Työsuhteita oli tilikauden aikana yhteensä 133 (122) ja palkkionsaajia 226 (244).

Henkilöstön ikärakenne

Työehtosopimus

Suomen Diabetesliitto ry on järjestäytynyt työnantajana Sosiaalialan työnantajaliittoon. Diabetesliitossa noudatetaan Sosiaalialan järjestöjä koskevaa työehtosopimusta.

Työhyvinvointi

Tyky-toiminta jatkui edellisen vuoden tapaan. Keskeisimmät asiat tyky-toiminnassa olivat kehityskeskustelut, työpaikkaruokailu, ammatillinen koulutus, ergonomiohjaus, sisäinen tiedotus sekä liikuntana kuntosali ja liikunta-asetelit. Työterveyshuollosta vastasi Suomen Terveystalo.

Henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista kuvaavat sairauspoissaolot olivat normaalilla, suhteellisen matalalla tasolla. Sairauspoissaolopäiviä oli 8,4 (6,5) henkilötyövuotta kohti.

Keskeisenä tiedotuskanavana oli työyhteisen sisäinen intranet, jossa julkaistiin viikoittain henkilöstötiedote Dip. Henkilöstöyhdistys Dippo järjesti seitsemän tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 164 henkilöä.

Koulutus

Eri ammattiryhmät osallistuivat oman ammattitaitonsa ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi alansa koulutustilaisuuksiin. Kurssitoiminnan kansainvälisen tason ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kurssihenkilöstö osallistui kansainvälisiin kongresseihin. Toimintavuonna järjestettiin kaksi koko henkilöstöä koskevaa tiedotus- ja koulutustilaisuutta, toisen teemana oli ajankohtaisia asioita ja toisen pelastussuunnitelma, kriisiviestintä sekä lepo osana työkykyä. Koulutuskustannusten – koulutus-, koulutusajan palkka-, matka- ja majoituskustannusten – yhteismäärä oli 36 983 euroa eli 616 euroa/henkilötyövuosi.

LIITTOVALTUUSTO 25.4. saakka

Puheenjohtaja	Professori Matti Uusitupa
1. varapuheenjohtaja	Kauppätieteiden maisteri Anders Lauren
2. varapuheenjohtaja	Toiminnanjohtaja Marja-Leena Väisänen

Jäsenet:

AHOLA Seija
 ARVOLA Leena-Marjatta
 AULIO Terttu
 HAIKO Tuula
 HEIKKINEN Marjo
 HIRVI Ilkka
 HYVÖNEN Raija
 HÄNNINEN Jouko
 HÄRKÖNEN Leena
 JÄRVENTAUUS Jussi
 KALLIO Sinikka
 KALVIA Marja
 KEVIN Camilla
 KIVIHARJU Martti
 KOKKO Taisto
 KOPONEN Sauli
 KOSKI Pekka
 LIUKKONEN Eero
 LOIHURANTA Urpo
 MÄTTÖ Arja
 NIEMI Eero
 NUORA Aapo
 PAASIKIVI Kaija
 PALDANIUS Maarit
 PARKKAMÄKI Stina
 PELTOLA Pinja
 PUUSTI Eija
 PÄÄKKÖNEN Paavo
 HELIN Liisa
 RAUTAVIRTA Marja
 RUOTSALAINEN Pirkko
 RÄIHÄ Ensio
 SAARIO Seppo
 SIISKONEN Marja
 SILTANEN Pasi
 SIMONEN Ritva
 SNELMANN Jorma
 VARIS Ismo
 WICKMAN Kaj
 VIITANEN Helmi
 VÄHÄTALO Markku
 VÄÄTÄINEN Arvo

Henkilökohtaiset varajäsenet:

KOSKINEN Leena
 VÄHÄKUOPUS Marja-Liisa
 SALMELA Sinikka
 SAASTAMOINEN Kaija
 SUUTARI Markku
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 KARJALAINEN Maija
 TIIPPANA Arja
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 SUOMENSALO Mariariitta
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 LEEVE Eija
 WELKE Wilfried
 KUKKONEN Jouni
 OJALA Jaana
 KOKKO Toivo
 KIISKI Aarne
 HAKALA Esko
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 VEHNIÄINEN Irja
 SUVELA Marja-Liisa
 PURO Reino
 SAUNAMÄKI Anu
 LÖNNQVIST Mauno
 VÄNTÖNEN Juha
 SALO Riitta
 SAVOLAINEN Juhani
 KESONEN Hannu
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 HOLMLUND Erja
 HYYRÖNMÄKI Sirpa
 KALLIONPÄÄ Veikko
 (ei varajäsentä käytettävissä)
 MONTONEN Olavi
 REKOLA Unto
 JÄRVENPÄÄ Leena
 ANDERSSON Armas
 LUUKKONEN Aulikki
 LARACHI Carina
 VESA Paula
 BJÖRKMAN Marjaliisa
 KÄRKKÄINEN Toivo

LIITTOVALTUUSTO 25.4. lähtien

Puheenjohtaja	Kaupunginjohtaja, eläkk. Mauri Heinonen
1. varapuheenjohtaja	Kauppatieteiden maisteri Anders Lauren
2. varapuheenjohtaja	Johtaja Eija Räihä

Jäsenet:

AHOMÄKI Ritva
 AROMAA Pirjo
 ARVOLA Leena-Marjatta
 AULASVUORI Helena
 BROMAN Antti
 BÄCKMAN Nelli
 EROLA Eero
 GRANVIK Leif
 HEIKKINEN Marjo
 HIRVI Ilkka
 HURME Saija
 KESONEN Hannu
 KETOLA-KINNULA Tanja
 KEVIN Camilla
 KIVIHARJU Martti
 KOKKO Taisto
 KOSKI Pekka
 KOSKINEN Ahti
 LAASONEN Satu
 LAMMI Pentti
 LIUKKONEN Eero
 MIKKONEN Matti, 21.11. saakka
 MÄTTÖ Arja
 NIEMINEN Harri
 NUORA Aapo
 NYKÄNEN Pia, 21.11. saakka
 PAASIKIVI Kaija
 PALDANIUS Maarit
 PARKKAMÄKI Stina
 PELTOLA Pinja
 PUUSTI Eija-Maija
 REINIKAINEN Leena
 ROSSI-MÄÄTTÄ Tuula
 RÄIHÄ Ensio
 SEPPÄLÄ Pirjo
 SIMONEN Ritva
 TALL Juha
 TANNIO Sari
 TURKIA Juha
 VARIS Ismo
 VESA Paula
 VÄISÄNEN Marja-Leena

Henkilökohtainen varajäsen:

SAUNAMÄKI Anu
 KNUUTTILA Piia
 TUHKALA Kari
 SNELLMAN Jorma
 KALEVIRTA Meri-Susanna
 HAKALA Esko
 KASKENMAA Seija
 LARACHI Carina
 SUUTARI Markku
 OJALA Jaana
 CHRYSSANTHOU Jyri
 REKOLA Sirpa
 HELIN Liisa
 NYGRÈN Anne-Marie
 KUKKONEN Jouni
 LUKKARI Arto
 BJÖRKMAN Marjaliisa
 TANNER Antti
 UUSISILTA Riitta
 URHONEN Sirpa
 KOSKINEN Leena
 VALJUS Leena
 JÄÄSKELÄINEN Erkki
 OKSA Hannu
 PURO Reino
 TOIVONEN Katja
 RAUTAVIRTA Marja, 21.11. saakka
 KEROLA Tiina
 NYLÄNDEN Pirkko
 HYVÖNEN Raija
 TAMMINEN Ossi
 ASIKAINEN Irma
 KEMPPAINEN Anja
 KALLIONPÄÄ Veikko
 LINDBLOM-SUOMINEN Sonja
 LUUKKANEN Marjatta
 KURHELA Marja-Leena
 HARTIKAINEN Marjatta
 LUUMI Jyrki
 TYNKKYNEN Tuomo
 LUUKKONEN Kauko
 MÄENKASKI Helge

LIITTOHALLITUS

Puheenjohtaja Toimittaja Kirsti Talsi-Sirkka, 25.4. saakka
 Puheenjohtaja Sairaanhoidopiirin johtaja Jaakko Pihlajamäki, 25.4. lähtien
 1. varapuheenjohtaja Päätoimittaja Heikki Hakala
 2. varapuheenjohtaja Lääkäri Liisa Hiltunen, 25.4. saakka
 2. varapuheenjohtaja Diabeteshoitaja Riitta Pajarinen, 25.4. lähtien

Jäsenet: Haapakoski Juhani
 Jussila Mauri
 Matti Mikkonen, 21.11. lähtien
 Pajarinen Riitta, 25.4. saakka
 Rantakangas Antti
 Saarinen Timo
 Österberg Hanne

TILINTARKASTAJAT

KHT Lindell Tero
 KHT Kotka Kalle
 Varalla KHT Juusela Mirja

LÄÄKÄRINEUVOSTO

Puheenjohtaja:
 Dosentti Tiinamaija Tuomi, Helsinki

Varapuheenjohtaja:
 Lastenendokrinologian erikoislääkäri Päivi Tapanainen, Oulu

Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija ja sihteeri:
 YTM Riitta Koivuneva, Diabetesliitto

Jäsenet:
 Sisätautien erikoislääkäri Ari Aimolahti, Helsinki, 24.4.lähtien
 Sisätautien, keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkäri Kirsi Ekola, Tampere
 Professori, sisätautien ja yleislääketieteen erikoislääkäri Johan Eriksson, Espoo
 Sisätautien erikoislääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto
 Diabetesvastuulääkäri Petri Kaipiainen, Kaarina
 Sisätautien ja endokrinologian erikoislääkäri Päivi Kekäläinen, Joensuu
 Sisätautien ja endokrinologia erikoislääkäri Minna Koivikko, Oulu
 Dosentti, lastentautien erikoislääkäri Harri Niinikoski, Turku
 Dosentti, sisätautien erikoislääkäri Jussi Pihlajamäki, Kuopio
 Sisätautien erikoislääkäri Leena Ryysy, Kotka
 Professori, sisätautien erikoislääkäri Tapani Rönnemaa, Turku
 Sisätautien ja nefrologian erikoislääkäri Heikki Saha, Tampere, 24.4. saakka ja lähtien
 Yleislääketieteen erikoislääkäri Jouko Saramies, Savitaipale, 24.4. saakka ja lähtien
 Dosentti, silmätautien erikoislääkäri Paula Summanen, Helsinki
 Dosentti, endokrinologian erikoislääkäri Antti Virkamäki, Helsinki, 24.4. saakka
 Naistentautien ja synnytysten sekä perinatologian erikoislääkäri Marja Väärasmäki, Oulu, 24.4. saakka ja lähtien

RAVITSEMUSTOIMIKUNTA

Puheenjohtaja:

Ravitsemusterapeutti Virpi Salminen, Tampere

Sihteeri:

Ravitsemusterapeutti Liisa Heinonen, Diabetesliitto

Jäsenet:

Lehtori Sanna Aalto, Siilinjärvi

Ravitsemusterapeutti Eliina Aro, Diabetesliitto

Ravitsemusterapeutti Jaana Heikkilä, Turku

Tutkija Katri Hemiö, Helsinki

Emäntä Anja Majala-Eklund, Diabetesliitto

Ravitsemusterapeutti Eija Ruuskanen, Diabetesliitto

Ravitsemusterapeutti Tuulikki Vanhapelto,

Ravitsemusterapeutti Hanna Viitala, Tampere

DIABETES-LEHDEN TOIMITUSNEUVOSTO

Puheenjohtaja:

Päätoimittaja Tarja Sampo, Diabetesliitto

Sihteeri:

Toimittaja Ella Manninen, Diabetesliitto

Jäsenet:

Kielenkääntäjä Margareta Gustafsson, Vantaa

Näyttelijäopiskelija Essi Hellén, Helsinki, 24.4. lähtien

Lastenlääkäri Anu-Maaria Hämäläinen, Helsinki

Ravitsemusterapeutti Katriina Lammi, Kirkkonummi, 24.4. lähtien

Kirjailija Lauri Levola, Turku, 24.4. saakka

Psykologi Jukka Marttila, Tampere

Diabeteshoitaja Marko Miettinen, Nurmijärvi

Ravitsemusterapeutti Mariariitta Suomensalo, Tampere, 24.4. saakka

Opinto-ohjaaja Marja-Liisa Suvela, Tampere

DIABETES JA LÄÄKÄRI -LEHDEN TOIMITUSKUNTA

Dosentti Jukka Westerbacka, Helsinki

Dosentti Jorma Lahtela, Tampere

DIABETESAINEISTOJEN TOIMITUSNEUVOSTO

Puheenjohtaja:

Toimittaja Mervi Lyytinen, Diabetesliitto

Sihteeri:

Tiedottaja Johanna Häme-Sahinoja, Diabetesliitto

Jäsenet:

Liikuntasuunnittelija Kirsi Heinonen, Diabetesliitto

Toimituspäällikkö Veli-Matti Jusi, Hämeenlinna, 24.4. lähtien

Lääkäri Vuokko Kallioniemi, Diabetesliitto

Kampanjaviestinnän päällikkö Minna Kinnari, Helsinki, 24.4. lähtien

Diabeteshoitaja Terhikki Latvala, Seinäjoki, 24.4. saakka ja lähtien

Terveyskeskuslääkäri Sari Lemberg, Pirkkala

Ravitsemusterapeutti Heli Pyrhönen, Mikkeli

Diabeteshoitaja Eija Rontu, Riihimäki,

Toimittaja Rasmus Wickholm, Helsinki, 24.4. saakka

Toimittaja Leila Välkevirta, Vantaa, 24.4. saakka

NUORISOTOIMIKUNTA

Hesso Heikki, Lavia

Kiljunen Iiika, Turku

Majamaa Sini, Kyröskoski

Mankki Minni, Helsinki

Mathlin Clarissa, Tampere

Ranta Nina, Nurmijärvi

DEHKO-TYÖRYHMÄT 2010

Ohjaus- ja seurantaryhmä

Puheenjohtaja:

Professori Matti Uusitupa, Kuopion yliopisto

Esittelijä:

Pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto

Sihteeri:

Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:

Ylitarkastaja Maire Kolimaa, STM

Johtava lääkäri Pekka Koivisto, Kela

Tietojohdaja Olli Nylander, Valvira

Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM

Ylijohtaja Erkki Vartiainen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

Johtaja Tommi Vasankari, UKK-instituutti

Puheenjohtaja Ritva Simonen, Diabeteshoitajat ry.
 Ylilääkäri Mikko Syväne, Sydänliitto
 Farmaseuttinen johtaja Sirpa Peura, Apteekkariliitto
 Professori Leo Niskanen, Kuopion yliopistollinen sairaala
 Apulaisyylilääkäri Ari Aimolahti, Helsingin terveystieteiden keskus
 Terveystieteiden lääkäri Nils Holmström, Mustasaaren terveystieteiden keskus
 Terveystieteiden hoitaja, Projektipäällikkö Anne Niska, Oulun terveystieteiden keskus
 Toimittaja Kirsti Talsi-Sirkka, Diabetesliitto
 Päätoimittaja Heikki Hakala, Lahden seudun diabeetikot ry
 Palopäällikkö (eläkk.) Keijo Karlsson, Forssan seudun diabeetikot ry
 Työmarkkina-asiamies Heikki Saaristo, Lohjan seudun diabetesyhdistys ry
 Toimitusjohtaja Jorma Huttunen, Diabetesliitto
 Ylilääkäri Päivi Kekäläinen, Diabetesliitto/lääkärineuvosto
 Professori Tero Kangas
 Ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto

Laadun kehittämishankkeiden ohjausryhmä

Puheenjohtaja:
 Tutkimusprofessori Marjukka Mäkelä, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

Esittelijä:
 Dehkon Laatuasiantuntija Sari Koski, Diabetesliitto

Sihteeri:
 Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:
 Pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto
 Vastaava lääkäri Patrik Finne, Suomen Munuaistautirekisteri
 Terveystieteiden palvelujen johtaja Tuula Heinänen, Espoon kaupunki
 Ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto
 Professori Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi, Oulun yliopisto
 Päätoimittaja Eeva Ketola, Käypä Hoito –suositukset
 Dosentti Jorma Lahtela, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, Tays
 Diabeteshoitaja Paula Nikkanen, Mehiläinen Diabetesklinikka
 Professori Leo Niskanen, Kuopion yliopistollinen sairaala
 Tietojohtaja Olli Nylander, Valvira
 Professori Aila Rissanen, Helsingin yliopisto
 Ylilääkäri Ahti Tiusanen, Mäntsälän terveystieteiden keskus
 LL, Dehkon laatuasiantuntija Klas Winell, Conmedic Oy

Diabeteksen taloudelliset kustannukset Suomessa 1998 – 2007 -tutkimuksen ohjausryhmä

Puheenjohtaja:

Professori Pekka Rissanen, Tampereen yliopisto

Esittelijä:

Kustannustutkija Tiina Tampsi-Jarvala, Diabetesliitto

Sihteeri:

Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:

Pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto

Toimitusjohtaja Jorma Huttunen, Diabetesliitto

Professori Tero Kangas

Tutkimusprofessori Ilmo Keskimäki, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Dehkon laatuasiantuntija Sari Koski, Diabetesliitto

Tutkimuspäällikkö Miika Linna, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Professori Antti Reunanen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Erikoistutkija Reijo Sund, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM

IDF-monimuotokoulutuksen ohjausryhmä

Puheenjohtaja:

Lääkäri Liisa Hiltunen, Oulun yliopisto

Esittelijä:

Diabeteshoitaja Sari Härmä-Rodriquez, Diabetesliitto

Sihteeri:

Sihteeri Keiju Telford, Diabetesliitto

Jäsenet:

Pääsihteeri Maria Aarne, Diabetesliitto

Koulutusjohtaja Hannu Halila, Suomen Lääkäriliitto

Toimikuntasihteeri Arja Halkoaho, Tutkimuseettinen toimikunta/Pohjois-Savon shp

Koulutuspäällikkö Outi Himanen, Diabetesliitto

Ylilääkäri Pirjo Ilanne-Parikka, Diabetesliitto

Johtava lääkäri Mauri Jussila, Tampereen työterveys ry

Terveyskeskuslääkäri Petri Kaipainen, Kaarinan kaupunki

Erikoislääkäri Minna Koivikko, Oulun yliopistollinen sairaala

Lehtori Tuula-Maria Rintala, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu

Dosentti Ursula Schwab, Kuopion yliopisto

Loppuarvioinnin ohjausryhmä

Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM

Professori Leo Niskanen, Kuopion yliopistollinen sairaala

Terveyskeskuslääkäri Nils Holmström, Mustasaaren terveyskeskus

Diabeteshoitaja Ritva Simonen, HUS

HENKILÖKUNTA 2010**VIESTINTÄ- JA JULKAISUTOIMINTA**

Lyytinen-Väänänen Mervi	toimittaja
Manninen Ella	toimitussihteeri
Salomaa Pirita	verkkotoimittaja
Sampo Tarja	viestintäpäällikkö

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet

Häme-Sahinoja Johanna	tiedottaja
-----------------------	------------

JÄRJESTÖTOIMINTA

Bjurström Petteri	järjestösuunnittelija
Jylhä Anneli	jäsensihteeri
Lehto Tuula	järjestöpäällikkö, osa-aikainen
Mattila Juha	jäsensihteeri
Mikkonen Janne	järjestöjohtaja
Multanen Kati	järjestösuunnittelija
Noppa Mari	järjestösuunnittelija
Tuominen-Lozic Laura	järjestösuunnittelija, 9.8. alkaen

KUNTOUTUS, KOULUTUS JA ASiantuntijatoiminta

Aro Eliina	ravitsemusterapeutti, osa-aikainen 1.3. alkaen
Hannukainen Katherine	vastaava diabeteshoitaja
Heinonen Kirsi	liikuntasuunnittelija, 16.8. alkaen (projektipäällikkö 15.8. saakka)
Heinonen Liisa	ravitsemusterapeutti
Himanen Outi	koulutuspäällikkö
Holopainen Pirjo	diabeteshoitaja, 30.6. saakka
Huhtanen Jaana	jalkojenhoitaja
Hämäläinen-Myllymäki Kati	liikuntasuunnittelija
Härmä-Rodriguez Sari	diabeteshoitaja
Ilanne-Parikka Pirjo	ylilääkäri
Jylhä Anneli	diabeteshoitaja
Kallioniemi Vuokko	lääkäri
Kankaanpää Satu	diabeteshoitaja
Marttila Jukka	psykologi
Mathlin Annette	koulutussihteeri
Nuutinen Helena	psykologi
Ohma Terttu	diabeteshoitaja, 6.9. alkaen
Paronen Tiina	kurssisihteeri
Ruuskanen Eija	ravitsemusterapeutti
Salonen Kristiina	diabeteshoitaja
Selänniemi Anna	yöpäivystäjä
Toivonen Pirkko	kurssisihteeri

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet

Majamäki Kirsi	liikunnanohjaaja/fysioterapeutti
----------------	----------------------------------

Ravitsemispalvelu

Karvonen Terhi	keittäjä
Laiho Inga	apuemäntä
Lintula Satu	ravitsemistyöntekijä
Majala-Eklund Anja	emäntä
Mäkinen Minna	ravitsemistyöntekijä
Mäkinen Sanna	ravitsemistyöntekijä
Santavuori Tiina	ravitsemistyöntekijä

YLEISHALLINTO

Huttunen Jorma	toimitusjohtaja
Koivuneva Riitta	sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet	
Davydov Vladimir	projektityöntekijä

DIABETEKSEN EHKÄISYN JA HOIDON KEHITTÄMISOHJELMA (DEHKO)

Bierganns Enna	tiedottaja
Telford Keiju	sihteeri

Yli 6 kk kestäneet määräaikaiset työsuhteet	
Aarne Maria	pääsihteeri
Koski Sari	laatuasiantuntija

VALTIMOTERVEYTTÄ KAIKILLE-PROJEKTI

Heinonen Kirsi	projektipäällikkö, 15.8. saakka
----------------	---------------------------------

TALOUSHALLINTO

Haavisto Mirja	taloussuunnittelija
Hietaharju Taina	taloussihteeri
Huuskonen Tuomo	talouspäällikkö, 1.9. alkaen
Muranen Soile	taloussihteeri
Riihelä Jarmo	talouspäällikkö, 30.9. saakka (yhteyspäällikkö 1.10. alkaen)

TOIMISTOPALVELUT

Frang Seija	osastosihteeri
Honkanen Malla	toimistosihteeri
Kiuru Satu	toimistosihteeri
Qureshi Sirpa	toimistosihteeri

MARKKINOINTI

Riihelä Jarmo	yhteyspäällikkö, osa-aikainen 1.10 alkaen (talouspäällikkö 30.9 saakka)
Pentti Tarja	myyntisihteeri

KIINTEISTÖ

Heikkinen Arja
Kari Hannu
Laaksonen Liisa

laitoshuoltaja, 25.10 alkaen
kiinteistöhoitaja
laitoshuoltaja, 31.12. saakka

Suomen Diabetesliitto ry

TASE 31.12.2010

VASTAAVAA	31.12.2010	31.12.2009
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot	8 444,00	7 844,24
	8 444,00	7 844,24
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	31 094,31	31 094,31
Rakennukset	1 664 970,52	1 643 376,90
Koneet ja kalusto	301 572,75	318 164,35
	1 997 637,58	1 992 635,56
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	32 977,59	32 977,59
SIJOITUKSET		
Muut osakkeet ja osuudet	0,00	15 977,85
OMAKATTEINEN STIPENDIRAHASTO		
Siirtosaamiset	14 806,66	19 154,29
Rahoitusarvopaperit	585 073,30	463 535,51
Rahat ja pankkisaamiset	26 034,77	59 114,02
	625 914,73	541 803,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
Diabetesaineisto	115 641,73	148 137,43
Myyntitavarat	35 757,47	40 955,44
	151 399,20	189 092,87
SAAMISET		
Myyntisaamiset	89 676,53	45 012,61
Siirtosaamiset	200 676,24	135 825,86
Nostamattomat muut avustukset	0,00	9 315,00
	290 352,77	190 153,47
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	2 937,83	2 937,83
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
	809 608,07	533 886,75
Vastaavaa yhteensä	3 919 271,77	3 507 309,98

Suomen Diabetesliitto ry

VASTATTAVAA	31.12.2010	31.12.2009
SIDOTUT RAHASTOT		
OMAKATTEINEN STIPENDIRAHASTO		
Rahaston pääoma	534 999,77	545 720,95
Tilikauden yli-/alijäämä	74 765,73	-10 721,18
Lyhytaikainen vieras pääoma	16 149,23	6 804,05
	625 914,73	541 803,82
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 366 095,33	1 099 593,20
Testamenttirahasto	944 382,53	944 382,53
Tilikauden yli- /alijäämä	248 485,63	266 502,13
	2 558 963,49	2 310 477,86
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	124 334,23	115 522,71
Muut lyhytaikaiset velat	67 347,94	49 842,80
Siirtovelat	542 711,38	489 662,79
	734 393,55	655 028,30
Vastattavaa yhteensä	3 919 271,77	3 507 309,98

Suomen Diabetesliitto ry

TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.2010

1.1.-31.12.2009

Varsinainen toiminta

Tuotot

Viestintä ja julkaisutoiminnan tuotot	1 263 553,97	1 346 412,52
Järjestötoiminnan tuotot	55 976,60	45 380,25
Kuntoutus ja koulutustoiminnan tuotot	1 789 091,33	1 801 464,30
Ruotsinkielisen toiminnan tuotot	6 743,30	4 561,72
Muun varsinaisen toiminnan tuotot	227 478,30	433 981,03
RAY:n kohdennetut A-avustukset	586 000,00	542 000,00
RAY:n kohdennetut A-avustukset siirto v 2011	-45 188,10	-28 767,11
RAY:n kohdennetut A-avustukset siirto v 2009	28 767,11	
RAY:n projektiavustukset		52 238,00
Muut julkiset avustukset	140 685,00	99 315,00
Muut julkiset avustukset siirto v 2011	-10 000,00	-11 783,19
Muut julkiset avustukset siirto v 2009	11 783,19	
Yhteensä	4 054 890,70	4 284 802,52

Kulut

Palkat ja palkkiot	-2 335 868,17	-2 228 801,38
Henkilöstösivukulut	-471 844,02	-446 961,99
Muut kulut		
Viestintä ja julkaisutoiminnan kulut	-961 566,27	-978 225,07
Järjestötoiminnan kulut	-245 896,58	-300 297,35
Kuntoutus ja koulutustoiminnan kulut	-662 202,77	-606 786,71
Ruotsinkielisen toiminnan kulut	-22 200,96	-33 331,80
Muun varsinaisen toiminnan kulut	-617 087,67	-748 014,29
Poistot	-105 332,29	-114 938,28
Yhteensä	-5 421 998,73	-5 457 356,87

Varsinaisen toiminnan kuluja jäämä

-1 367 108,03

-1 172 554,35

Varainhankinta

Tuotot

Jäsenmaksut	358 607,00	355 732,00
Muut varainhankinnan tuotot	593 839,59	318 074,67
Yhteensä	952 446,59	673 806,67

Kulut

Palkat ja palkkiot	-1 635,91	-91,32
Henkilöstösivukulut	-314,99	-2,23
Muut kulut	-198 178,00	-91 072,80
Yhteensä	-200 128,90	-91 166,35

Varainhankinnan kate

752 317,69

582 640,32

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Tuotot

11 275,97

5 536,36

Kulut

0,00

-1 120,20

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kate

11 275,97

4 416,16

Tulos ennen satunnaisia eriä

-603 514,37

-585 497,87

Yleisavustukset		
RAY-avustus	852 000,00	852 000,00
Tilikauden tulos	248 485,63	266 502,13
Omakatteinen Stipendirahasto		
Tuotot	98 358,31	4 832,69
Kulut	-23 592,58	-15 553,87
	74 765,73	-10 721,18
	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	248 485,63	266 502,13

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Diabetesliiton tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja Raha-automaattiyhdistyksen ohjeistuksen mukaisesti.

Tuloutusperiaate

Suoritteiden myynti tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuote tai palvelu on luovutettu sovittujen toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä poistoilla ja Raha-automaattiyhdistyksen investointiavustuksella.

Käyttöomaisuuden poistoperiaatteet:

Rakennuksista 2,5 %:n menojäännöspoisto

Irtaimistosta 15 %:n menojäännöspoisto

IT-irtaimistosta ja IT-ohjelmistoista 20 %:n tasapoisto

Tontin arvosta ei tehdä poistoja

Normaalit kunnossapito ja korjauskustannukset kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolloin ne ovat syntyneet.

Merkittävät kone- ja laitehankinnat sekä parannusinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan em. poistoperiaatetta noudattaen.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankintamenuon tai sitä alemman luovutushinnan määräisenä. Hankintamenu määritellään fifo-periaatetta noudattaen

Myyntisaatavat

Myyntisaatavat arvostetaan käypään arvoon. Luottotappiot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla ne havaitaan.

Sijoitukset

Sijoitukset arvopapereihin arvostetaan hankintamenuon tai sitä alempaan markkina-arvoon.

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Diabetesliitto ry, Diabetesförbundet i Finland rf:n jäsenille

Olemme tilintarkastaneet Suomen Diabetesliitto ry, Diabetesförbundet i Finland rf:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudesta 1.1.–31.12.2010. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, ettei tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ole olennaista virheellisyttä, ja siitä, etteivät hallituksen jäsenet ole syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan, tai rikkoneet yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arviointi. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhdistyksessä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arviointi.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös, joka osoittaa 248.485,63 euron ylijäämää ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tampereella, maaliskuun 30. päivänä 2011

Tero Lindell
KHT

Kalle Kotka
KHT